

OLGA MIRIAM PRZYBYŁOWICZ* – WARSZAWA

DOKUMENTY I DYPLOMY KLASZTORU KLARYSEK W GNIEŹNIE. SPOSOBY UWIERZYTELNIANIA DOKUMENTÓW W PRAKTYCE KANCELARYJNEJ KONWENTU ŚW. KLARY. INWENTARZ

Streszczenie

Celem artykułu jest prezentacja oraz analiza oryginalnych akt i dyplomów pergaminowych klarysek gnieźnieńskich znajdujących się w zasobie Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie pod kątem praktyki kancelaryjnej wypracowanej przez stulecia w klasztorze. Przedmiotem zainteresowania był także sposób uwierzytelniania dokumentów oraz problematyka piśmienności samych zakonnic. Kwerendą objęto dyplomy pergaminowe ze zbioru Dyplomy Gnieźnieńskie oraz dokumenty pomieszczone w zespole Akta Kapituły Metropolitalnej seria Luzy Zakon Klarysek (A Cap. Luzy O 14-52). To ponad 2500 jednostek i ponad 4000 kart. Wyselekcjonowano 161 oryginałów, w tym 3 dyplomy pergaminowe. Wszystkie zostały umieszczone w Aneksie do artykułu. Dokumenty były uwierzytelniane podpisami i/lub odbiciem tłoka pieczętnego przez papier lub na papierze. Zachowały się dwa typy – jeden o kształcie ostroowalnym, wskazujący na jego średniowieczną proveniencję, analogiczny do znanych z publikacji tłoków pieczętnych innych klasztorów żeńskich, m.in. klarysek w Skale i Krakowie. Drugi typ to tłok okrągły, który zaczął być stosowany na dokumentach wspólnoty od drugiej dekady XVIII stulecia. Językiem dominującym dokumentów jest polski, ponadto zdarzają się pojedyncze akta sporządzone w języku łacińskim – to głównie listy do osób duchownych, rzadziej świeckich. Wyróżniono 8 rzeczowych kategorii akt: kontrakty, które stanowią największą część zbioru – 77, ugody – 25, nadania – 16, listy – 11, potwierdzenia – 8, poświadczenia – 7, zezwolenia – 7 oraz inne – 10. Zostały one uwierzytelnione przez 31 księń. Jak wynika z analizy duktów pisma, dwie przelożone z XVII stulecia przygotowały pojedyncze akta własnoręcznie. Natomiast z kolejnego stulecia pochodzi siedem takich przykładów, w XIX wieku

---

* Olga Miriam Przybyłowicz – dr historii, adiunkt w Instytucie Archeologii i Etnologii, Polska-Akademia Nauk

e-mail: olgamiriam@interia.pl

<https://orcid.org/0000-0003-3422-550X>

zaś ksieni sporządziła jeden dokument. W XVIII wieku niektóre dokumenty wystawiła też siostra sprawująca urząd sekretarki, a w jednym przypadku dukt pisma wskazuje na szeregową zakonnice (1762). Należy przypuszczać, że większość dokumentów wspólnoty przygotowywali pisarze publiczni bądź urzędnicy klasztoru, np. prokuratorzy dóbr lub też franciszkanie z pobliskiego konwentu gnieźnieńskiego, z którymi klaryski były w dobrych relacjach, jak wynika z treści akt i klasztoru i prowincji.

Słowa kluczowe: klaryski; Gniezno; pergaminy; dyplomy; dokumentacja; archiwalia; inwentarz

Wstęp

W Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie (dalej: AAG) znajduje się bogaty zbiór archiwaliów obejmujący dyplomy, rękopisy, akta luźne konwentu klarysek w Gnieźnie¹. Klasztor założony przed 1284 r., istniał *in situ* ponad 550 lat do momentu formalnej kasaty przez władze pruskie w styczniu 1837 r., choć *de facto* egzystencję wspólnoty zakończyła dopiero 16 stycznia 1865 r. śmierć ostatniej zakonnicy Rozalii *Tekli* Cywińskiej².

Spośród nich najliczniejszą grupę stanowi podseria w zespole Akta Kapituły Metropolitalnej (dalej: A. Cap.) Luzy – Zakon Klarysek (Luzy O 14-52). Zawiera ona blisko 2500 dokumentów i ponad 4000 kart w 39 jednostkach³. Trudno uznać

¹ O.M. Przybyłowicz, *Źródła rękopiśmienne z klasztoru klarysek gnieźnieńskich w Archiwum Archidiecezjalnym Gnieźnie. Stan wiedzy, prezentacja spuścizny i możliwości badawcze*, „Archiwa, Biblioteki, Muzea Kościelne” (dalej: ABMK), 112 (2019) s. 317-336. Nie zachowały się żadne źródła świadczące o fundacji za życia Bolesława Pobożnego (†1279), ale mimo to w literaturze przedmiotu częściej wspomina się o tym księciu, a nie o bratanku Przemysławie II, który uposażył fundację dobrami ziemskimi, K. Ney, *Kronika zakonnic klasztoru św. Klary w Gnieźnie i żywot Jolanty*, Leszno 1843; W. Sawicki, *Błogosławiona Jolenta: życia i dzieje kultu*, Niepokalanów 1980, s. 15 i nn.; G. Chmarzyński, w: *Dzieje Gniezna*, red. J. Topolski, Poznań 1976, s. 233; A. Karwacki, *Materiały do historii konwentów franciszkańskich Prowincji Polskiej*, t. 9, Essen-Gdańsk 1999, s. 178, mps w Archiwum Franciszkanów w Krakowie (dalej: AFKra.). Za Przemysławem II jako fundatorem M. Michalski, *Błogosławiona Jolenta – refleksja historyczno-hagiograficzno-historiograficzna*, w: *Franciszkanie konwentualni i klaryski w Wielkopolsce od XIII do XIX wieku*, red. T. Janiak, D. Stryniak, Gniezno, s. 71-82, tu s. 75; O.M. Przybyłowicz, *Regula zakonna jest wozem do nieba. Realia życia w klasztorach klarysek w Małopolsce, Wielkopolsce i na Śląsku*, Warszawa 2016, s. 31 i nn; Dokument Przemysła II, *Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski* (dalej: KDW), wyd. I. Zakrzewski, Poznań 1877, nr 550. O reskryptach kasacyjnych Z. Joskowski, *Katalog starych druków biblioteki franciszkanów w Gnieźnie*, Banino 2015, s. 6,10.

² M. Borkowska, *Leksykon zakonnic polskich epoki przedrozbiorowej*, t. 1: *Polska Zachodnia i Północna*, Warszawa 2004, s. 38. Rozalia (*Tekla* – kursywą zawsze imię zakonne) Cywińska, s. 38. Nieznane Borkowskiej informacje w innych źródłach, m.in. Aktach Luźnych. Np. Cywińska była także przez 29 lat zakrystianką, dziewięć kanafarką, zaś furtianką i depozytarką dwa lata, AAG, A. Cap. Luzy O 16 k. 6. W niniejszym tekście podaję jednak informacje za M. Borkowską, nie korygując jej informacji, co czynię natomiast w Aneksie tylko w odniesieniu do księń, uznając za podstawę informacji przygotowywany artykuł o przełożonych wspólnoty gnieźnieńskiej w XVI-XIX wieku.

³ Przejrzenie i selekcji takiej ilości akt nie byłoby możliwe bez zyczliwości pracowników archiwum, za co składam im podziękowania. Charakterystyka archiwaliów klarysek: O.M. Przybyło-

te archiwalia za „relikty klasztorne”, jak wspominali o wszystkich poklasztornych materiałach (nie tylko klarysek) badacze piszący przed laty o zasobie archiwum⁴. Jednostki odnoszące się do dziejów wspólnoty Ubogich Panien o liczbie porządkowej 14-52 ze zbioru AAG A. Cap. Luzy Zakon Klarysek dotyczą tematycznych grup wydzielonych przez archiwistów jeszcze pod koniec XIX wieku. Osobnym jednostką pomieszczoną w zespole AAG A. Cap. II jest podseria o numerze 865: Renowacja kaplicy klarysek 1766-1785 oraz jednostki znajdujące się w zespole AAG Dyplomy Gnieźnieńskie.

Z tych wszystkich zespołów i podserii wyselekcjonowałam wyłącznie oryginały. Najistotniejszym kryterium wyboru była osoba wystawcy – klasztor. Mógł być on reprezentowany przez: ksienię i konwent, samą przełożoną występującą w imieniu siostr bądź swoim, pełnomocnika wspólnoty lub jedną z zakonnic. Zgromadziłam i sklasyfikowałam 158 dokumentów papierowych klarysek z XVI-XVIII wieku oraz trzy pergaminowe – w sumie prezentowany inwentarz to 161 akt.

W podserii zespołu AAG A. Cap. Luzy O 14-52 znajduje się też wiele dokumentów powstałych najprawdopodobniej w klasztorze, pod którymi nie ma podpisów zakonnic, są natomiast autografy drugiej strony, np. osób świeckich zawierających umowę lub kontrakt ze wspólnotą⁵. Takie archiwalia nie zostały uwzględnione w niniejszej analizie i Aneksie prezentującym spuściznę aktową klarysek. Uznałam, że brak aprobaty zakonnic świadczył o tym, iż nie doszło do ostatecznego potwierdzenia akcji prawnej przez konwent. W zestawieniu nie zamieszczono również różnego rodzaju kopii, oblat, uwierzytelnionych odpisów, ekstraktów poświadczonych w instytucjach sądów grodzkich i ziemskich pieczęciami odpowiednich urzędników, także centralnych oraz kopii niewierzytelnionych, ze względu na wtórny charakter takich przekazów⁶.

Nie zaliczałam także do badanej grupy dokumentu wystawionego w lipcu 1677 r. w Kcyni przez gwardiana franciszkanów w Gnieźnie Bernarda Pawłow-

---

wicz, *Archiwalia klarysek gnieźnieńskich w Archiwum Archidiecezji Gnieźnieńskiej, cz. 1: Sprawozdanie z kwerendy w dniach 29-31 VIII 2012 r.*, „Hereditas Monasteriorum” (dalej: HM), 1 (2012) s. 456-462; O.M. Przybyłowicz, *Archiwalia klarysek gnieźnieńskich w Archiwum Archidiecezji Gnieźnieńskiej, cz. 2: Sprawozdanie z kwerendy w dniach 9-12 VII 2013 r.*, HM, 3 (2013) s. 552-569.

⁴ J. Korytkowski, *Pralaci i kanonicy katedry metropolitalnej od 1000 roku aż do dni naszych podług źródeł archiwalnych*, t. 1, Gniezno 1883, rozdz. 6: *Obowiązki kapituły*, c. *Archiwum kapitulne*, s. 482-501, d. *Biblioteka kapitulna*, s. 501-515. Kolejne kompendium części zbiorów, tym razem bibliotecznych, opracował ks. T. Trzciniński, *Katalog rękopisów biblioteki kapitulnej w Gnieźnie aż do początku XVI w.*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego”, 35 (1910) s. 169-320. L. Formanowicz, *Katalog druków polskich XVI-go wieku Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie*, Poznań 1930; L. Formanowicz, *Katalog inkunabułów Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie*, z. 1, Poznań 1939; J. Wojtkowski, *Rekonstrukcja drugiego zeszytu katalogu inkunabułów Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie księdza Leona Formanowicza*, Lublin 1969. J. Rył, *Katalog rękopisów Biblioteki Katedralnej w Gnieźnie*, ABMK, 45 (1982) s. 5-201; J. Rył, *Archiwum i biblioteka w Katedrze Gnieźnieńskiej*, Gniezno 1994.

⁵ Takich dokumentów jest ponad 20.

⁶ *Dyplomatyka staropolska*, red. T. Jurek, Warszawa 2015, s. 45-46.

skiego oraz brata Kazimierza Lenartowicza, spowiednika klarysek, reprezentujących konwent *per procura*, którzy zawarli ugodę z osobą świecką na sprzedaż dziesięciny z ról kcyńskich za kwotę 315 zł⁷.

Cała zgromadzona kolekcja dotyczy w przeważającej mierze spraw gospodarczych oraz – w mniejszym stopniu – spraw wewnętrznych konwentu. Analiza akt pozwala poznać praktykę wystawiania i uwierzytelniania dokumentów, ale daje też asumpt do wejścia w sposób funkcjonowania klauzurowej wspólnoty Uboгих Panien, w której – jak wynika ze źródeł – sprawy doczesne były traktowane niemniej poważnie niż kwestie duchowe.

W niniejszym artykule pragnę zwrócić uwagę nie na kwestie gospodarcze, które są przedmiotem moich innych analiz na podstawie różnorodnych źródeł, nie tylko aktowych, a przede wszystkim na sposób funkcjonowania dokumentu w żeńskim konwencie klauzurowym w epoce nowożytnej. Praktykę działań klarysek będę rozpatrywać nie w sferze działalności instytucji (gdyż kancelarii i urzędników kancelaryjnych w rozumieniu dyplomatyki staropolskiej w klasztorze nie było), ale jako instrument i element kontaktów wspólnoty ze światem zewnętrznym. Osobnym zagadnieniem będzie rozpoznanie jednego z aspektów wykształcenia zakonnic – stopnia alfabetyzacji począwszy od średniowiecza po XIX wiek. Ustaleń w tym względzie dokonałam na podstawie liczby podpisów poszczególnych klarysek na dokumentach oraz duktu pisma. Żadne z powyższych zagadnień nie było do tej pory przedmiotem głębszych analiz specjalistów zajmujących się problematyką monastycyzmu na ziemiach Rzeczypospolitej w dobie nowożytnej.

Dyplomy i dokumenty uwierzytelniane były przez wspólnotę – zakonnice podpisem lub podpisami oraz pieczęcią, najczęściej odbiciem tłoka pieczętnego przez papier lub na papierze. Ta druga forma stosowana była znacznie rzadziej. W kilku przypadkach, tj. najstarszych dyplomów pergaminowych, pieczęcie zawieszano pod aktem (zachowały się tylko ślady takiej praktyki w postaci otworów w pergaminie). W epoce nowożytnej używano dwóch rodzajów pieczęci – starszej, o kształcie tłoka ostroowalnym, wskazującym na średniowieczną proveniencję. Ten krój stosowany był w Gnieźnie do uwierzytelniania dokumentów aż do początku XVIII wieku. Drugi typ, okrągły, zaczął pojawiać na dokumentach od drugiej dekady XVIII stulecia i przetrwał w dokumentacji do końca istnienia zgromadzenia. W obydwu przypadkach są to pieczęcie opłatkowe – tłoczone przez papier lub bezpośrednio na nim w wosku.

Dokumenty klarysek sygnowali też, oprócz sióstr, potwierdzając akcję prawną dokonaną przez klaryski, franciszkanie. Byli to przełożeni zakonni – ministrowie bądź ich delegaci, zakonnicy pełniący funkcje spowiedników lub prokuratorów wspólnoty. Ci ostatni pochodzili najczęściej z pobliskiego klasztoru w Gnieźnie (byli tam np. gwardianami). Nie wiadomo, jaka była skala takich działań. Praktykę tę można uznać za dodatkowy sposób potwierdzania woli wspólnoty. Z zachowanych archiwaliów wynika, że nie zdarzało się to zbyt często. Fakt potwierdzania akcji prawnej i decyzji sióstr przez franciszkanów z Gnie-

⁷ AAG, A. Cap. Luzy O 28, k. 32 z podpisami obydwu stron.

zna (Ubogie Panie dzieliły z nimi świątynię, zajmując północną nawę kościoła oddzieloną od reszty świątyni, z dwukondygnacyjnym oratorium, tj. chórem zakonnym), wskazuje na bliskie i dobre relacje obydwu konwentów. Potwierdzają to zresztą inne źródła, w tym wpisy w „Księdze wszystkich spraw Konwentu Gnieźnieńskiego zakonu S. Klary [...] pilnie pisane w roku pańskim 1609”⁸.

Charakterystyka akt

Najstarszy z dokumentów to dyplom wystawiony na pergaminie przez ksienię Staszkę w 1371 r., potwierdzający transakcję finansową osób świeckich dotyczącą dóbr konwentu. Został on opublikowany w Kodeksie Wielkopolskim⁹. Kolejne zachowane pergaminy pochodzą już z XVII wieku – jeden z okresu rządów ksieni Doroty Bromirskiej z 1617 r.¹⁰, a drugi z 1637 r., gdy urząd przełożonej sprawowała Katarzyna *Obediencja* Jarkuszevska¹¹. Na pergaminach pozostały jedynie ślady uwierzytelnienia pieczęciami – otwory po ich przywieszeniu. Niestety same odciski pieczęci wspólnoty Ubogich Pań nie zachowały się w archiwum w Gnieźnie, podobnie jak tłoki pieczętne.

157 oryginałów w AAG A. Cap. Luzy O 14-52 to wyłącznie spuścizna papierowa, podobnie jak jeden dokument pomieszczony w zespole AAG A. Cap. II 865. W grupie 158 dokumentów znalazł się jeden dość osobliwy. To kontrakt, który został podpisany przez dwie ksienie – Agatę *Rozalię* Łącką i Katarzynę *Jolentę* Wierzbińską¹². Data jego wystawiania jest zbieżna z obiorem nowej przełożonej – Wierzbińskiej i zapewne tym można tłumaczyć tę sytuację. Jest to umowa na wyrób klepek i rynek z drewna pozyskanego z lasu należącego do klarysek¹³. Kontrakt z rzemieślnikiem Pawłem Boguńskim zawarła Łącka w 1735 r., a pod

⁸ W średniowiecznych źródłach nie ma informacji o konfliktach czy nieporozumieniach między obydwoma wspólnotami franciszkańskimi, co zdarzało się np. w Krakowie lub Wrocławiu, Przybyłowicz, *Reguła zakonna*, s. 34-35, 107, 111, 283. AAG, Zakon Klarysek Gniezno, sygn. 3, „Księgi wszystkich spraw Konwentu Gnieźnieńskiego zakonu S. Klary. To jest katalog wszystkich sióstr zakonnych w tym klasztorze od pamięci ludzkiej professowanych żywych i zmarłych. Przytem inwentarz wszystkich dóbr prowentów także i przywilejów tegoż klasztoru za urzędu Wielebnej w Chrystusie Panny, Panny Doroty Bromirskiej, na ten czas Ksieniej tegoż klasztoru (acz niegodnej) uczynione, i pilnie pisane w roku pańskim 1609” (dalej: Księgi 1609).

⁹ AAG, Dyplomy Gn. nr 191. Ksieni Staszka poświadcza, iż Arnold mieszczanin gnieźnieński z siostrami Małgorzatą i Krystyną sprzedał Goczłowi, wójtowi gnieźnieńskiemu, sołectwo w Woźnikach, edycja w: KDW, t. 3, nr 1647.

¹⁰ AAG, Dyplomy Gn. nr 867. Ksieni Dorota Bromirska (tu błędnie Bramirska) wraz z całym konwentem nadają pod pewnymi warunkami Wojciechowi Płotce dwa młyny – w Piszczu i w Korczeczniku.

¹¹ AAG, Dyplomy Gn. nr 886. Ksieni wraz z konwentem, w tym sześcioma wymienionymi zakonnicami nadaje Adamowi Rajowi sołectwo w Woźnikach. Podpisy sześciu zakonnice, zob. Aneks.

¹² AAG, A. Cap. Luzy O 33, k. 49 z 1736 r. Wliczam go do statystyk akt obydwu księń, Borkowska, *Leksykon*, s. 34 o Łąckiej i Wierzbińskiej – ta druga była ksienią w latach 1736-1738.

¹³ Klepki to dębowe deseczki-deszczulki do wyrobu naczyń, a rynek to rodzaj naczynia, Kartołka słownika języka polskiego XVII i I. połowy XVIII wieku (dostęp: 25.06.2019). *Słownik Staropolski*, t. 3, Wrocław-Kraków-Warszawa 1960-1962, s. 286.

rozliczeniem tegoż podpisały się obydwie ksienie w maju roku następnego. W marcu 1737 r. odbiór pieniędzy i całkowite rozliczenie umowy z Boguńskim kwitowała już sama Wierzbńska.

W sumie przełożone same i w imieniu wspólnoty wystawiły 160 dokumentów papierowych, w tym trzy pergaminowe. Tylko jeden nowożytny dokument sygnowany był podpisem „szeregowej” zakonnicy – Teresy *Anny* Złotnickiej¹⁴, choć zapewne wiedzę o jego powstaniu musiała mieć ksieni. Jeden z dokumentów wystawił prokurator franciszkański, ale podpisała się pod nim ksieni, co upoważnia mnie do włączenia go do badanej grupy¹⁵.

Językiem dominującym dokumentów jest polski. Pojedyncze spisane zostały w języku łacińskim. Jest ich pięć, w tym jeden dyplom średniowieczny, wspomniany już pergamin ksieni Staszki. Pozostałe to listy do osób duchownych, ale i świeckich.

W badanej grupie wyróżniono osiem kategorii. Pierwsza to kontrakty, które stanowią największą część wyselekcjonowanego zbioru, blisko połowę – to 77 dokumentów. Kolejne to: ugody – 25, nadania – 16, listy – 11, potwierdzenia – 8, poświadczenia – 7, zezwolenia – 7. W kategorii inne uwzględniono 10 dokumentów o różnorodnej tematyce i charakterze. To dwie prezenty księń dla plebanów w kościołach, w których klaryski gnieźnieńskie miało prawo patronatu, dwa uwolnienia sołtysa od zaciągów wojskowych oraz zadośćuczynienie wobec dzierżawcy za straty gradowe. Jest także protokół przesłuchania świadków z podpisem ksieni, rezygnacja z szynkowania piwa przez klasztor, przekazanie wójtowi jednej z wsi klarysek, uregulowanie spraw roszczeń finansowych, prośba o wypłacenie kwoty pieniędzy stanowiącej równowartość pretensji konwentu do dóbr strzyżewskich i informacja o wydzierżawieniu przez prokuratora generalnego prowincji dziesięciny kcyńskiej należącej do klarysek tamtejszemu burmistrzowi.

Jak podkreślono na początku, przeważającą część zachowanej spuścizny to dokumenty dotyczące różnorodnych spraw gospodarczych: kontrakty dzierżaw gruntów, dziesięcin i budynków gospodarczych (m.in. wiatraków w dobrach zakonnice), nadania gruntów, zezwolenia na budowę w majątku klarysek oraz ugody w sprawach spornych toczonych o dobra ziemskie wspólnoty bądź ustalenie granic majątków klarysek z sąsiadującymi dobrami duchownych i świeckich.

Dokumenty zostały uwierzytelnione przez 31 księń, począwszy od najstarszych: pergaminu ksieni Staszki z 1371 r. i dokumentu papierowego ksieni *Anny* Dębickiej/Dębieńskiej (przełożona wspólnoty do 1596 r.), uszkodzonego w miejscu odcisnięcia tłoka pieczętnego i złożenia podpisów¹⁶. Kolejnymi ksieniami wystawiającymi dokumenty w imieniu zgromadzenia były w XVII wieku: Dorota

¹⁴ AAG, A. Cap. Luzy O 31 k. 45; Borkowska, *Leksykon*, s. 35.

¹⁵ AAG, A. Cap. Luzy O 28 k. 45 podpisany przez ksienię Katarzynę *Teresę* Skoraszewską, dlatego włączam do statystyk tej ksieni; Borkowska, *Leksykon*, s. 32 jako Skoraszewska/Skoraszewska.

¹⁶ AAG, A. Cap. Luzy O 46, k. 1; Borkowska, *Leksykon*, s. 26 ksieni w latach 1596-1609; O.M. Przybyłowicz, *Wizytacje klasztoru klarysek w Gnieźnie z lat 1595-1598*, w: *O rzeczach minionych. Scripta rerum historicarum Annae Rutkowska-Plachcińska oblata*, red. M. Młynarska-Kaletynowa, J. Kruppé, Warszawa 2006, s. 259, 262. Na dokumentach nazwiska zakonnice pisane były

Bromirska (4 razy)¹⁷, Katarzyna Lubowicka/Łubowicka (2)¹⁸, Barbara Golemowska/Golimowska (1)¹⁹, Katarzyna *Obediencja* Arkuszevska/Jarkuszevska (3)²⁰, Barbara *Kunegunda* Łaskawska/Laskowska (9)²¹, Katarzyna *Eustochia* Kłunowska/Klonowska (4)²², Zofia *Antonina* Niedźwiedzka/Miedźwiedzka (5)²³, Franciszka *Wiktoria* Cielecka (2)²⁴, Anna *Obediencja* Zabłocka (1)²⁵. Następnymi ksieniami znanymi z sygnowania dokumentów w XVIII stuleciu były: Konstancja *Klara* Doręgowska/Deręgowska (podpisana 3)²⁶, Marianna/Marcjanna *Salomea* Wielowiejska (1)²⁷, Katarzyna *Teresa* Skoroszevska/Skoraszewska (6)²⁸, Teresa *Lilia* Wielowiejska (3)²⁹, Helena *Krystyna* Lubońska (25)³⁰, Anna *Antonina* Prądzynska (2)³¹, Katarzyna *Eufrazja* Szygowska (2)³², Agata *Rozalia* Łącka (22)³³, Katarzyna *Jolenta* Wierzbińska (7)³⁴, Teresa *Ludwina* Karszevska (9)³⁵, Marianna *Klara* Krasieńska (14)³⁶, Bogumiła *Salomea* Silnicka/Sielnicka (1)³⁷, Rozalia *Konstancja* Paruszevska (3)³⁸, Teresa *Wiktoria* Wyganowska (9)³⁹, Katarzyna *Elżbieta* Rzeszotarska (8)⁴⁰, Anna *Teresa* Baranowska (3)⁴¹, Ewa *Zofia* Kraszkowska (2)⁴², Ludwika *Franciszka* Frezerówna (1)⁴³. W XIX wieku podpisy złożyły: Rozalia *Serafina* Zagajewska (4)⁴⁴ i Róża *Aniela* Zagajewska (1)⁴⁵.

w różnych wariantach; rzadziej ta sytuacja dotyczy imion. Podobnie jak uczyniła to M. Borkowska w *Leksykonie* zachowano w niniejszym artykule dwie wersje nazwisk.

¹⁷ Borkowska, *Leksykon*, s. 27, ksieni w latach 1609-1617; Przybyłowicz, *Wizytacje*, s. 264.

¹⁸ Borkowska, *Leksykon*, s. 27, ksieni w latach 1621-1623.

¹⁹ Tamże, ksieni w latach 1627-1629.

²⁰ Tamże, ksieni w latach 1629-1632, 1635-1646.

²¹ Tamże, s. 28, ksieni 1646-1647, 1659-1663.

²² Tamże, ksieni w latach 1651-1658, 1664-1665, 1668.

²³ Tamże, s. 30, ksieni w latach 1673-1677, 1680-1686, 1695.

²⁴ Tamże, s. 31, ksieni w latach 1689-1692.

²⁵ Tamże, ksieni w latach 1692-1701.

²⁶ Tamże, ksieni w latach 1708-1711.

²⁷ Tamże, s. 32, ksieni w latach 1704-1708, 1711-1714.

²⁸ Tamże, ksieni w latach 1714-1720.

²⁹ Tamże, s. 33, ksieni w latach 1730-1733.

³⁰ Tamże, ksieni w latach 1720-1726, 1741-1747.

³¹ Tamże, ksieni w latach 1747-1750.

³² Tamże, s. 34, ksieni w latach 1726-1730.

³³ Tamże, ksieni w latach 1733-1736, 1738-1741.

³⁴ Tamże, ksieni w latach 1736-1738.

³⁵ Tamże, ksieni w latach 1750-1756.

³⁶ Tamże, ksieni w latach 1762-1765, 1768-1771.

³⁷ Tamże, wymieniona bez urzędu ksieni.

³⁸ Tamże, s. 35, ksieni w latach 1765-1768.

³⁹ Tamże, ksieni w latach 1756-1762.

⁴⁰ Tamże, s. 36, ksieni w latach 1771-1777.

⁴¹ Tamże, ksieni w latach 1777-1780.

⁴² Tamże, s. 37 ksieni w latach 1786-1795.

⁴³ Tamże, s. 36, ksieni w latach 1795-1799.

⁴⁴ Tamże, s. 37, ksieni w latach 1802-1815, 1825.

⁴⁵ Tamże, ksieni od 1825 r.?

Kwerenda w zespołach AAG A. Cap i A. Cap II umożliwiła uzupełnienie, a niekiedy skorygowanie danych biograficznych zebranych przez M. Borkowską prowadzącą przed laty badania prozopograficzne wielu wspólnot. W przypadku konwentu w Gnieźnie korekty dotyczą zarówno wiadomości o ksieniach, tzn. latach kadencji oraz sprawowaniu przez nich innych urzędów, jak i pozostałych zakonnicach. Informacje zawarte w analizowanych aktach pozwoliły na ustalenie, iż Silnicka/Sielnicka była ksienią, co nie zostało uwzględnione przez autorkę *Leksykonu*. Udało się także określić, że inna przełożona Salomea Węgierska posługiwała się imieniem zakonnym *Katarzyna*⁴⁶. Z podobną sytuacją mamy do czynienia w przypadku szeregowej zakonnicy Agaty Jedleckiej – w *Leksykonie* występującej bez imienia nadanego w trakcie ceremonii obłóczyn. W świetle dokumentu z 1657 r. posługiwała się ona imieniem zakonnym *Angelika*⁴⁷.

Kancelaria klasztorna w praktyce

Prezentowany zbiór umożliwia odtworzenie praktyki kancelaryjno-pisarskiej wspólnoty św. Klary w Gnieźnie w epoce nowożytnej. Temat ten nie był do tej pory poruszany w literaturze przedmiotu poświęconej klasztorom żeńskim tego okresu⁴⁸. W konwencie klarysek, choć zapewne nie tylko tej żeńskiej wspólnoty, nie można mówić o kancelarii rozumianej jako zorganizowana, profesjonalna instytucja z grupą urzędników pracujących w określonym i stałym miejscu, jak było to w przypadku kancelarii książęcych, królewskich oraz biskupich. Mamy do czynienia z przygotowywaniem, najczęściej przez anonimowe osoby, dokumentów w konkretnej sytuacji i potrzebie klasztoru. Czyniono to rzecz jasna według zasad ówczesnej dyplomatyki, lecz używano, jak wynika z analizy, prostych i podstawowych formuł kancelaryjnych. Ze względu na brak cech charakterystycznych dokumentów klarysek, trudno określić, kto był odpowiedzialny za ich sporządzenie. Tylko w kilku przypadkach można określić osobę spisującą dokument, choć trudno ustalić, czy była ona także odpowiedzialna za jego przygotowanie formalne. Taką możliwość daje porównanie duktu ręki piszącej z duktem podpisów zakonnic pod akcją prawną. Zachowało się kilkanaście akt, które wskazują, iż dokument pisała ksieni lub zakonnica sprawująca urząd sekretarki. Szczególnie ta ostatnia musiała władać piórem dość sprawnie nie tylko w teorii, ale i w praktyce, świadczy zresztą o tym charakter jej pisma.

⁴⁶ O.M. Przybyłowicz, „Hierarchia urzędów i lista księń klasztoru klarysek w Gnieźnie z XVI-XIX wieku”, przygotowywane do druku.

⁴⁷ Borkowska, *Leksykon*, s. 28, zmarła w roku 1673. AAG, A. Cap. Luzy O 37 k. 45.

⁴⁸ Zob. J. Gwioździk, *Kultura pisma i książki w żeńskich klasztorach dawnej Rzeczypospolitej XVI-XVII w.*, Katowice 2015, s. 164 stwierdziła lakonicznie, że „w klasztorach nie funkcjonowała kancelaria w znaczeniu używanym w dyplomacie, potrzebne dokumenty i ich kopie zamawiano, najczęściej odpłacając takie usługi na zewnątrz konwentu”; A. Szylar, *Liczba zakonnic, skład osobowy i rotacja na urzędach w klasztorze benedyktynek w Sandomierzu w latach 1615-1903*, „Nasza Przeszłość”, 102 (2004) s. 287-352 wspominała o siostrach-sekretarkach, podobnie jak. K. Targosz, *Piórem zakonnic. Kronikarki w Polsce XVII w. o swoich zakonach i swoich czasach*, Kraków 2002.

Ksienie z XVII stulecia sporządzające akta własną ręką to Kłunowska/Klonowska oraz Łaskawska/Laskowska⁴⁹. W XVIII wieku takich przypadków jest już więcej. Były to Skoroszewska/Skoraszewska w 1719 r.⁵⁰, Lubońska w 1743 r.⁵¹, Wyganowska w 1757 r.⁵², Paruszewska w 1765 r.⁵³, Krasieńska w 1770 r. i 1775 r.⁵⁴, Rzeszotarska w 1774 r.⁵⁵, Kraszkowska w 1787 r.⁵⁶ i Zagajewska w 1809 r.⁵⁷. Dwa dokumenty sporządziła siostra sekretarka Aleksandra *Joanna* Długołęska (w 1742 i 1747 r.), jeden zaś, już wspomniany, został spisany przez Złotnicką (1762 r.)⁵⁸. Ciekawe, że Długołęska na jednym z aktów w 1745 r. podpisała się jako sekretarka i konsyliarka panny ksieni, a nie zgromadzenia⁵⁹.

Przypuszczalnie pozostałe dokumenty wyszły spod ręki pisarzy publicznych lub zakonnych, być może prokuratorów klasztoru Ubogich Panien lub franciszkanów z konwentu gnieźnieńskiego, którzy także bywali – jak wspomniano wyżej – osobami uwierzytelniającymi dokumenty sióstr.

Od przełomu XVI i XVII wieku na aktach dotyczących spraw wspólnoty, przygotowywanych oraz wystawianych zapewne w klasztorze, podpis składała przede wszystkim ksieni, niekiedy czyniła to razem z wikarią, rzadko pojawiały się w tej roli inne zakonnice. Stopniowo dopuszczano do sygnowania dokumentów szersze grono, w skład którego wchodziły siostry zwane konsyliarkami. Miały one służyć ksieni radą i decydowały wraz z nią gremialnie o wielu, jeśli nie wszystkich, sprawach klasztoru. Proces poszerzania listy osób podpisujących akta wspólnoty zauważalny jest od początku XVIII wieku. Wówczas oprócz konsylierek jako osoby uwierzytelniające akta pojawiają się inne urzędniczki – wikaria oraz od lat czterdziestych tego stulecia także sekretarka konwentu. Liczba zakonnic składających podpisy, oprócz ksieni, wahała się między jedną (XVII wieku), najczęściej wikarią, a piętnastoma – w większości konsyliarkami (XVIII wieku).

Klaryski podpisywały się na badanych dokumentach nowożytnych imieniem i nazwiskiem, do którego dodawały pełniony urząd, w formie nazwy pełnej lub skróconej, nawet do jednej litery, np. X – ksieni, K – konsyliarka. Rozmaitość zachowanych form i wariantów pisowni nazwisk i imion oraz dukt podpisów świadczą generalnie, z wyjątkiem kilku zakonnic, o rękach pisarskich niewyrobytonych, niewprawnych, trzymających pióro w dłoni raczej okazjnie. Sytuacja zmieniała się w ciągu stuleci i niektóre podpisy na XVIII-wiecznych dokumentach wskazują już na duży stopień wprawności w piśmie. Do lat czterdziestych XVII wieku siostry podpisywały się wyłącznie imionami świeckimi, co świadczy

⁴⁹ AAG, A. Cap. Luzy O 32, k. 4 z 1652 r., O 17, k. 19 z 1661 r. i O 29, k. 3 z 1659 r.

⁵⁰ AAG, A. Cap. Luzy O 28, k. 44.

⁵¹ AAG, A. Cap. Luzy O 33, k. 43.

⁵² AAG, A. Cap. Luzy O 15, k. 17, O 33, k. 70.

⁵³ AAG, A. Cap. Luzy O 32, k. 58.

⁵⁴ AAG, A. Cap. Luzy O 15, k. 23, O 22, k. 48.

⁵⁵ AAG, A. Cap. Luzy O 18, k. 25.

⁵⁶ AAG, A. Cap. Luzy O 27, k. 5.

⁵⁷ AAG, A. Cap. Luzy O 19, k. 10-13.

⁵⁸ AAG, A. Cap. Luzy O 42, k. 9, O 44, k. 23; O 31, k. 45.

⁵⁹ AAG, A. Cap. Luzy O 24, k. 13; Borkowska, *Leksykon*, s. 35.

o dość powolnym procesie adaptacji do prawa potrydenckiego, nakazującego używanie imion zakonnych nadawanych podczas ceremonii wstępowania do klasztoru (oblóczyn). Dopiero od połowy tego stulecia na aktach widnieją obok nazwisk klarysek imiona zakonne, nie zaś świeckie. Pierwsze nowicjuszki, które w Gnieźnie otrzymały imiona zakonne, zostały odnotowane w źródłach klasztornych w 1607 r., choć zwyczaj zmiany imienia przewidywano już w instrukcji oblóczyn, która została spisana około 1600 r. i zachowała się do dziś w AAG.⁶⁰ Instruowano w niej bowiem, pod koniec przebiegu ceremonii: *Hic datur novum nomen novitiae genuflexae a Superiore, post haec erectae datur pax ab Abbatissa et Sororibus*⁶¹.

Pierwszą przełożoną, która użyła w dokumencie jednego i drugiego imienia, była Katarzyna *Obedienca* Arkuszevska. Uczyniła to na trzech dokumentach, wszystkich, które zachowały się z okresu jej rządów. Jej następczyni na urządzie Barbara Łaskawska/Laskowska na żadnym z aktów nie użyła imienia zakonnego *Kunegunda*, podobnie jak Katarzyna Kłunowska/Klonowska w zakonie *Eustochia*. Przebywająca jednak w konwencie w tym samym czasie siostra Nowowiejska na dokumencie prezenty wobec proboszcza kościoła w Kostrzynie, w którym klaryski miały prawo patronatu, podpisała się dwoma imionami: Elżbieta *Emilia*⁶². Natomiast kolejna po Kłunowskiej/Klonowskiej ksieni, wspomniana już Niedźwiedzka/Miedźwiedzka, sygnując dokumenty od końca lat sześćdziesiątych XVII stulecia przedstawiała się już wyłącznie imieniem zakonnym – *Antonina*. Po niej w ten sposób postępowały kolejne ksienie oraz inne zakonnice przebywające we wspólnocie i podpisujące akta od końca XVII wieku i w kolejnych stuleciach. Można zatem przyjąć, że połowa XVII wieku to czas zastępowania imion świeckich zakonnych na dokumentach. Jediną ksienią, która w kolejnym stuleciu używała niekiedy obydwu imion, sygnując akta wspólnoty, była Skoroszewska/Skoraszewska⁶³. Incydentalnie pojedyncze siostry jeszcze w XVIII wieku posługiwały się imionami świeckimi – w 1705 r., gdy podpis pod aktem wystawionym w imieniu wspólnoty złożyły Katarzyna Solińska w zakonie *Magdalena* i Jadwiga Osiecka w zakonie *Agnieszka*⁶⁴.

Zachowane archiwalia klasztoru w Gnieźnie, a także źródła rękopiśmienne innych wspólnot żeńskich pozwalają na konstatację, że co najmniej od drugiej połowy XVI wieku zakonnice posługiwały się piórem na tyle, by móc się podpisać, inne zaś – choć zapewne była to mniejszość – władały nim bieglej⁶⁵. W XVI-

⁶⁰ Borkowska, *Leksykon*, s. 27: Katarzyna (*Lilia*) Górecka, Zofia (*Klara*) Grochowicka.

⁶¹ O.M. Przybyłowicz, „Pamięć oblóczyn kożdy probantki”. *Ceremonia oblóczyn w świetle rękopisu Modus suscipiendi novitias ad habitum S. Clarae z 1600 r. z klasztoru klarysek gnieźnieńskich*, HM, 3 (2013) s. 179-194.

⁶² AAG, A. Cap. Luzy O 37, k. 45.

⁶³ AAG, A. Cap. Luzy O 28, k. 44 i 45.

⁶⁴ AAG, A. Cap. Luzy O 50, k. 117.

⁶⁵ W stołecznym w Krakowie jedynie 20% kobiet w XVI wieku potrafiło się podpisać, pod koniec wieku zaś w województwie krakowskim ok. 90% magnatek i 50% szlachcianek umiało czytać i pisać, W. Urban, *Stan oświecenia duchowieństwa krakowskiego w wiekach XVI-XVIII*, „Przeгляд Historyczny”, 74 (1983) z. 3, s. 509-515.

wiecznych księgach grodzkich krakowskich odnotowano kilka przypadków podpisów zakonnice⁶⁶. Na początku XVI stulecia jedna z wrocławskich klarysek – Anna Fribelin ułożyła i spisała modlitwę, w której zawarła rozważania na temat istoty i natury człowieka oraz męki Jezusa Chrystusa⁶⁷. W klasztorze norbertanek w Strzelnie biskup Stanisław Karnkowski, wizytator wspólnoty, zabronił siostrze prowadzenia korespondencji poza wiadomością ksieni, co świadczy o dość wprawnym posługiwaniu się piórem przez część zakonnice⁶⁸. Z końca XVI wieku pochodzi także rękopis norbertanek w Żukowie z wpisami uczynionymi ręką jednej z sióstr⁶⁹. O umiejętności pisania przez mniszki świadczą także marginalia zachowanych rękopisów klasztornych: „Kto ją [książkę – O. M. P] weźmie a nie wróci, ten się wywróci. Kto tę książkę włoży pod futro temu odpadnie ręka jutro”⁷⁰. Na *verso* karty ochronnej „Żywotu Pana Jezusów”⁷¹ należącego do klarysek krakowskich zachowały się, począwszy od drugiej dekady XVII stulecia, wpisy wskazujące, że druk przechodził w ręce kolejnych sióstr⁷². W klasztorze klarysek w Starym Sączu zakonnice składały podpisy na dokumentach wspólnoty co najmniej od lat trzydziestych XVII wieku⁷³. Zwiększająca się liczba podpisów, m.in. klarysek gnieźnieńskich, starosądeckich i krakowskich świadczy o stopniowym wroście alfabetyzacji i podnoszeniu się poziomu wykształcenia zakonnice.

⁶⁶ W dokumencie z 1590 r. sześć klarysek zamiast nazwisk napisało jedynie „ręką swą”, tamże, s. 512.

⁶⁷ T. Pietsch, *Zur Geschichte des Breslauer Klarenstiftes im Mittelalter*, Breslau 1937, s. 25; BUWroc., rkp. I 031, f. 50 r i v.

⁶⁸ M. Borkowska, *Reforma potrydencka w klasztorze w Strzelnie*, „Nasza Przeszłość” (dalej NP), 100 (2004) s. 212.

⁶⁹ M. Borkowska, *Nieznana autorka norbertańska z końca XVI wieku*, NP, 99 (2003) s. 167.

⁷⁰ K. Głombowski, H. Szwejkowska, *Książka rękopiśmienna i biblioteka w starożytności i średniowieczu*, Warszawa 1968, s. 222.

⁷¹ Tłumaczonego z hiszpańskiego przez Jana Wachuliusza Lepolitę, wydane w Krakowie w 1592 r.

⁷² „Anna Secignowska Sługa Boża Niegodna, Anna Secignowska probantka Świeta Klary, Marina Niewiaroska proszę nie zapominaj mie w niegodnych modlitwach swoich. [...] Barbara Lipowska [!] Z S M K. Salomea Hebdowna Z S M K”, *Katalog poloników XVI wieku Biblioteki Jagiellońskiej*, t. 1, red. M. Malicki, E. Zwinogrodzka, Kraków 1992, nr 954. Secignowska to profeska od 1618 r.; Niewiarowska przyjęła habit w 1621 r. Pozostałe dwa wpisy dotyczą sióstr żyjących na przełomie XVII i XVIII wieku: Barbary Lipowskiej (1668-1725) i w XVIII stuleciu: Salomei Hebdówny, P. Gąsiorowska, *Skład osobowy klasztoru Klarysek w Krakowie do końca XVIII wieku*, Kraków 2005, s. 63, 64, 79, 93, tam brak informacji o notatkach uczynionych przez te siostry.

⁷³ Np. AGAD, Zbiór A. Czołowskiego rkps. nr 263, k. 212-244 Za tę informację i wgląd w owe dokumenty dziękuję siostrze Salomei Stoppel, wikarii i archiwistce w Starym Sączu. Dokumenty z podpisami zakonnice starosądeckich znajdują się również w Centralnym Historycznym Archiwum Ukrainy we Lwowie, O.M. Przybyłowicz, *Archiwalia proveniencji zakonnej diecezji krakowskiej w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy we Lwowie*, „Studia Źródłoznawcze”, 49 (2011) s. 117-125; P. Wiszewski, *Opactwo benedyktynek w Legnicy (1348/1349-1810). Struktura, funkcjonowanie, miejsce w społeczeństwie*, Poznań-Wrocław 2003, s. 259, przyp. 1617 podał, że źródła z klasztoru benedyktynek w Legnicy po raz pierwszy poświadczają własnoręczne podpisy mniszek w drugiej dekadzie XVII wieku. Informacja dotyczyła ksieni, przeorowskiej i podprzeorowskiej, a nie szeregowskiej zakonnice.

Proces ten można łączyć nie tylko ze zmianami zachodzącymi w społeczeństwie doby staropolskiej, ale i rozkwitem kronikarstwa zakonnego przypadającego na koniec XVII stulecia, a przede wszystkim na kolejny wiek⁷⁴. Siostra Kraszkowska sprawująca urząd sekretarki zgromadzenia gnieźnińskiego, późniejsza ksieni, dokonała wpisu w „Księdze wszystkich spraw konwentu gnieźnińskiego” założonej w 1609 r.:

Regestr tego wszystkiego, co się zamyka w tej księdze dziejów Konwentu Gnieźnińskiego WW Panien Franciszkanek z wyrażeniem karty i liczby pod którą czego szukać trzeba, za staraniem P.P. Zofii Kraszkowskiej sekretarki w roku 1776 napisany⁷⁵.

Ta właśnie zakonnica, już jako ksieni, podpisała się na ugodzie zdrobniłą formą imienia – Zosia⁷⁶. To jedyny taki przypadek w historii gnieźnińskiej wspólnoty.

Innym przejawem indywidualizowania praktyki składania podpisów na dokumentach konwentu w XVIII wieku jest zapis, który pojawił się na akcie nadającym domostwo niejakiemu Walentemu Gabryskowi we wsi klasztornej Krzyszczewie: Klara Kraszińska ksieni sygnowała zgodę jako: KK X K G (Klara Kraszińska Xieni Konwentu Gnieźnińskiego)⁷⁷. Inne przełożone wspólnoty, których stopień wprawności ręki był zróżnicowany, oprócz nazwiska dodawały pełniony urząd, w formie zapisu: xeni lub xieni oraz używały skrótów: K [Konwentu] G [Gnieźnińskiego/Gnieźnińskiego], a nawet samych inicjałów, jak np. X K G Z S M K [Ksieni Konwentu Gnieźnińskiego Zakonnica Świętej Matki Klary] – co uczyniła np. Szygowska w 1724 r. oraz wzmiankowana Kraszińska w roku 1776⁷⁸.

Zdarzały się w stuleciu XVIII kontrakty lub ugody, na których w formule testacyjnej widniał jedynie podpis ksieni, choć decyzja na pewno konsultowana była ze wspólnotą, nie zaś podejmowana indywidualnie, bez zasięgnięcia opinii innych sióstr. Zachowały się też kontrakty bądź nadania, na których, przy odbiorze czynszu bądź innych wieloletnich zobowiązań finansowych podpisywało się kilka księń – te, które zawierały pierwszą umowę, a następnie siostry sprawujące urząd. Tak było np. w 1726 r. w kontrakcie zawartym przez Lubońską z owcza-

⁷⁴ Drukiem wydano do tej pory m.in. kroniki karmelitanek bosych, norbertanek w Imbramowicach oraz siedmiu wspólnot benedyktynek kongregacji chełmińskiej: chełmińskich, toruńskich, grudziądzkich, poznańskich, sandomierskich, radomskich i lwowskich, zob. przegląd tej tematyki w: *Kronika bernardynek lubelskich 1618-1885*, oprac. i wyd. A. Szylar, Lublin 2009, s. 15-16; *Klasztory karmelitanek bosych w Polsce, na Litwie i Rusi*, t. 1-4, wyd. J. Kalinowski, Kraków 1900-1904. O kronikarstwie zob. M. Borkowska, *Łatanie pamięci, czyli rzecz o klasztornym kronikarstwie retrospektywnym*, „Znak”, (1985) nr 480, s. 103-110 oraz K. Targosz, *Piórem zakonnicy*. Stronę językową kronik norbertańskich analizował natomiast M. Mączyński, *Językowy obraz XVII-wiecznego klasztoru sióstr norbertanek w Krakowie na Zwierzyńcu*, Kraków 2005.

⁷⁵ Strony 796-800 pisane ręką Kraszkowskiej, s. 801-802 inną ręką. O.M. Przybyłowicz, *Rękopis Księgi wszystkich spraw Konwentu Gnieźnińskiego zakonu S. Klary [...] pilnie pisane w roku pańskim 1609 i jego zawartość*, HM, 7 (2016) s. 247-263.

⁷⁶ AAG, A. Cap. Luzy O 28, k. 79.

⁷⁷ AAG, A. Cap. Luzy O 42, k. 17. Wieś w pobliżu Gniezna, w źródłach z epoki występuje także jako Krzszczewo, Kryszczewo, a nawet Chrzeszczewo.

⁷⁸ AAG, A. Cap. Luzy O 45, k. 16.

rzem Maciejem. O odbieraniu kolejnych należności dla klasztoru informowały podpisami Szygowska i Łącka⁷⁹. Podobnie było przy okazji wystawienia aktu przez Karszewską dla Wojciecha Pietrzaka w Winiarach – siedem razy w latach 1752-1761 uwierzytelniała umowę jej następczyni Wyganowska⁸⁰.

W XVII stuleciu ksienie stosowały formułę informującą o zgodzie całej wspólnoty na dany akt prawny. Znacznie rzadziej czyniły to w następnym wieku. Podpisy składało wówczas większe grono urzędniczek. W XVII wieku z formuły podkreślającej zgodę wspólnoty skorzystały: Kłunowska/Klonowska w 1652 r.: „Katarzyna Klonowska ksieni konwentu gnieznńskiego i ze wszystkim konwentem”, Łaskawska/Laskowska w 1659 r.: „W panu Bogu życzliwa Barbara Łaskawska X konwentu gnieznńskiego i ze wszystkim konwentem panien” oraz Niedźwiedzka/Miedźwiedzka w 1669 r.: „Antonina Miedźwiedzka ksieni konwentu gnieznńskiego [!] z wszystkim konwentem mojem”. W XVIII stuleciu zapis zastosowano tylko dwa razy. Użyła formuły Łącka w 1735 r.: „ksieni K G ze świętem zgromadzeniem” i Lubońska w 1745 r.: „X K G swym i konwentu mego imieniem”⁸¹.

Zachowane akta ukazują realia klasztornego życia, hierarchię struktur wewnętrznych w konwencie i praktykę spisywania aktów. Świadczą o prestiżu i roli, jaką odgrywały we wspólnocie były ksienie. Na kontrakcie sygnowanym przez Lubowicką/Łubowicką w 1622 r., zezwalającym na jednoroczną dzierżawę folwarku w Kostrzynie, drugą podpisaną w kolejności była dawna ksieni Dębicka, a dopiero jako trzecia pojawiła się wikaria Katarzyna Zalewska, a zatem teoretycznie druga pod względem ważności po aktualnej przełożonej urzędniczka zakonna⁸². To właśnie wikaria pomagała przecież w zarządzaniu wspólnotą i zastępowała ksienię w większości spraw, gdy ta nie mogła pełnić swoich obowiązków czasowo lub trwale. Być może wymienienie Dębickiej jako drugiej było oznaką szacunku wobec niej, a być może oddawało faktyczną rolę, jaką pełniła w konwencie, choć urzędu już nie sprawowała. Natomiast na dyplomie pergaminowym Arkuszewskiej/Jarkuszewskiej z 1637 r., nadającym sołectwo we wsi klasztornej Woźnikach po ksieni podpisały się „Katarzyna Lubowicka stara X, Barbara Golemowska stara X”⁸³. W drugiej połowie XVII i XVIII wieku praktyką było składanie podpisów z zachowaniem hierarchii urzędów, ustalonej zresztą już w regule św. Klary z 1253 r. – za ksienią powinna podpisywać się wikaria, a potem inne urzędniczki, następnie zaś konsyliarki⁸⁴.

Niektóre dokumenty wystawiane przez konwent, dotyczące przede wszystkim spraw gospodarczych – kontrakty i ugody podpisywała także druga strona – osoby świeckie. Niekiedy dopraszały one także swoich przyjaciół jako sygnatariuszy

⁷⁹ AAG, A. Cap. Luzy O 45, k. 16 (1726 r.).

⁸⁰ AAG, A. Cap. Luzy O 50, k. 74 (1752 r.).

⁸¹ AAG, A. Cap. Luzy O 32, k. 4; O 29, k. 3; O 52, k. 10a; O 33, k. 47; O 24, k. 13.

⁸² AAG, A. Cap. Luzy O 37, k. 12.

⁸³ AAG, Dypl. Gn. nr 886.

⁸⁴ Mogła ona, tak jak ksieni, wydawać zgodę np. na rozmowę sióstr przy kracie i rozdzielać zakonnicom różnorodne prace, *Regula*, w: *Pisma Święci Franciszek i Klara z Asyżu wydanie lacińsko-polskie*, Kraków-Warszawa 2002, rozdz. V, s. 470, rozdz. VII, s. 474.

i poręczycieli, co znajduje odzwierciedlenie w prezentowanym zestawieniu akt. Dotyczyło to przede wszystkim dzierżaw i nadań, akcji prawnych regulujących głównie stosunki gospodarcze i majątkowe między klasztorem a świeckimi.

Nie wiadomo, jaka część z zachowanych dokumentów o charakterze zobowiązań finansowo-gospodarczych wspólnoty, w tym te dotyczące poddanych i dóbr zakonnic, była przedstawiana do zatwierdzenia zwierzchnikom zakonnym podczas wizytacji bądź też braciom z klasztoru św. Franciszka w Gnieźnie, którzy sprawowali formalną (prokurator, spowiednik) lub nieformalną (doradca, gwardian męskiej wspólnoty) pieczę i opiekę nad zakonnicami. Wizytatorzy odwiedzali klasztor raz na trzy lata, jak wynika z akt prowincji oraz wpisów w księgach rachunkowych klarysek. Można więc przypuszczać, że siostry częściej korzystały z rad miejscowych zakonników, prosząc ich o formalną akceptację swoich decyzji i poczynań. Prawdopodobnie aprobatą czynności prawnych podejmowanych przez siostry dokonywała się także ustnie, gdyż na pisemną praktykę poświadczania woli zakonnic wskazuje zaledwie kilka przykładów z trzech stuleci. Na przykład w 1611 r. pod wilkierzem dla cechu rzeźnickiego w miasteczku klarysek Kostrzynie oprócz ksieni Bromirskiej, wikarii Lubowickiej/Łubowickiej i siostry Zaleskiej podpisał się także kustosz franciszkanów gnieźnieńskich:

Za consensum JMci Panny Ksini i wszystkich siostr Zakonu Klary Ś w Gnieźnie wilkierz przyrzeczony roku 1612 umacnia się przez Br Augustina Kochanskiego kustosza na ten czas gnieznien[skiego] pm⁸⁵.

Podobna akceptacja znalazła się na ugodzie ksieni Kłunowskiej/Klonowskiej i konwentu z Janem oraz Tomaszem Trzebińskimi w sprawie granic między wsiami Skiereszewo (prywatna własność) i klasztornymi Żernikami. Sygnował umowę franciszkanin Ludwik Cichocki doktor Pisma Świętego, kustosz i gwardian gnieźnieński oraz osoby świeckie, zainteresowane ustaleniem przebiegu granic⁸⁶.

Inny dokument z 1763 r. pozwala stwierdzić, że nie zawsze franciszkanie wydawali zgodę na decyzję podjętą przez siostry. Na *verso* umowy kontraktowej, sygnowanej wcześniej przez ksienię Krasieńską znalazł się taki oto wpis:

Tego kontraktu nie aprobujemy jako z krzywdą WW. Panien Gnieznienskich uczynionego. Działo się w Gnieźnie podczas wizyty. X Michał Stalkiewicz prowincjał, X Karol Bonawentura Gorczyński sekretarz i asystent prowincyi.

Nie wiadomo, czy w tym przypadku rzeczywiście nie doszło do realizacji umowy, bo nie sposób ustalić, jaki czas upłynął od sporządzenia aktu do wydania odmownej decyzji przez zwierzchnika.

Ciekawy jest wspominany już dokument wystawiony w Kcyni w 1720 r., informujący o wydzierżawieniu przez prokuratora generalnego prowincji, gwardiana gnieźnieńskiego Kazimierza Januszewskiego dziesięciny snopowej z ról kcyńskich klarysek burmistrzowi tego miasta. Podpisy złożyli pod aktem Januszewski,

⁸⁵ AAG, A. Cap. Luzy O 37 k. 3. Kochańskiego w tej roli wymienia A. Karwacki, *Sławniejsi franciszkanie w Polsce. Ich życiorysy i dzieła*, Kraków 1922, AFKraK., s. 213.

⁸⁶ AAG, A. Cap. Luzy O 52, k. 5a.

ale również ksieni Skoroszevska/Skoraszewska, która przyłożyła też pieczęć klasztoru⁸⁷.

Warto przedstawić jeszcze jedno zagadnienie, wyłaniające się analizy wyżej omawianej spuścizny dokumentowej klarysek, choć na obecnym etapie badań są to uwagi wstępne, wymagające dalszych, pogłębionych studiów – sygnalizowana wcześniej problematyka sfragistyczna. Na dokumentach papierowych wspólnoty nigdy nie zawieszano pieczęci, w przeciwieństwie do dyplomów pergaminowych. Odciskano natomiast tłok w wosku przez papier (pieczęć opłatkowa) lub – znacznie rzadziej – bezpośrednio w wosku na papierze. Była to zresztą praktyka stosowana powszechnie w kancelariach kościelnych i świeckich epoki nowożytnej⁸⁸. Nie zawsze jednak uwierzytelniano dokument wspólnoty gnieźnieńskiej tym właśnie sposobem (oprócz podpisów). Nie są czytelne zależności między użyciem bądź nie pieczęci, a charakterem oraz ważnością dokumentu. Zdarzały się istotne – z punktu widzenia wagi decyzji – akta, do których nie dołączano pieczęci, jak np. nadanie prawa cechowi rzeźników w Kostrzynie w 1670 r., co uczyniła ksieni Niedźwiedzka/Miedźwiedzka⁸⁹. Z drugiej strony zachowały się proste w formule i treści dokumenty, na których użyto tej formy potwierdzenia akcji prawnej. To np. prośba ksieni Kraszkowskiej z 1787 r. do kapituły gnieźnieńskiej o zgodę na dalsze pobieranie drewna opałowego z lasu w Jezierzcach⁹⁰.

Pieczęć wyciskano najczęściej na podkładzie z czerwonego wosku, o czym świadczą ślady po użyciu tego materiału, często jego resztki pozostające na papierze po wykruszeniu. Pieczęć opłatkową przykładano niejednokrotnie na kustodium, czasami niezwykle ozdobnym, o delikatnym, ażurowym wzorze, znamionującym wysoki kunszt osoby, która go wykonała. Być może kustodia wykonywała jedna z zakonnice. Na pewno nie sposób mówić o tym, że była to hurtowa „produkcja” kustodiów, gdyż każde z nich było inne, choć stylistyka wskazywać może, iż wykonała je ta sama osoba. Kustodium przykładano do karty aktu pokrytej w tym miejscu czerwonym woskiem i odciskano tłok, sklejjąc w ten sposób obydwie fragmenty papieru. Zdarzało się też, że woskiem sklejjano kartę zginając jeden z dolnych rogów dokumentu.

Na dokumentach klarysek do 1748 r. widnieje odbicie tłoku o ostroowalnym kształcie, o typowo średniowiecznej proveniencji. Bez dokładnej analizy sfragistycznej całości wizerunku oraz paleograficznej otoku trudno ustalić legendę i czas powstania. Wydaje się, że tłok gnieźnieński mógł powstać na przełomie XIII i XIV wieku, biorąc pod uwagę analogiczne zachowane pieczęci innych żeńskich kowień w średniowieczu, w tym klarysek w Skale i Krakowie⁹¹. Od dru-

⁸⁷ AAG, A. Cap. Luzy O 28, k. 45.

⁸⁸ M. Koczerska, *Kancelarie i dokumentacja kościelna*, w: *Dyplomatyka staropolska*, red. T. Jurek, Warszawa 2015, s. 352. J. Roguski, *Pieczęcie herbowe książąt Sanguszków od XVI do XVIII w.*, w: *Dawne pieczęcie. Typologia – metody badań – interpretacje*, red. Z. Piech, Warszawa 2015, s. 435-476.

⁸⁹ AAG, A. Cap. Luzy O 32, k. 15.

⁹⁰ AAG, A. Cap. Luzy O 27, k. 5.

⁹¹ *Pax et bonum. Skarby klarysek krakowskich. Katalog wystawy*, red. A. Włodarek, Kraków 1999, s. 24, 28; Z. Piech, *Średniowieczne pieczęcie tyńskie*, w: *Benedyktyni tyńscy w średniowie-*

giej dekady XVIII stulecia akta klasztoru gnieźnieńskiego uwierzytelniano także nowym tłokiem o kształcie owalnym. Łącznie na 37 spośród 158 dokumentów papierowych zastosowano ten sposób potwierdzenia woli wystawcy. Na jednym z nich nie tylko wyciśnięto pieczęć, ale poinformowano o sposobie uwierzytelnienia w jego treści, podobnie jak czyniono to w średniowieczu w formule koroboracji. Dokument został niestety uszkodzony właśnie w miejscu przyłożenia tłoku i podpisów. Z XIX stulecia zachowała się natomiast pieczęć lakowa, którą przystawiała na listach ksieni Serafina Zagajewska⁹².

W *Aneksie* zestawiono 158 dokumentów papierowych i trzy pergaminowe klasztoru klarysek w Gnieźnie. Podano formy imion i nazwisk zakonnic w transkrypcji, idąc za wskazówkami edycji źródeł nowożytnych, wzorując się m.in. na propozograficznym materiale zestawionym przez M. Borkowską. Należy podkreślić, iż wielość wariantów nazwisk była bardzo duża. Siostry myliły się, przestawiając litery lub używając niewłaściwych liter, co jest świadectwem niedostatecznych kompetencji piśmienniczych. Pozostawiono tylko najistotniejsze pomyłki w zapisie nazwiska lub urzędu, zaznaczając je wykrzyknikiem w nawiasie kwadratowym [!]. Umieszczono też przy każdym z aktów uwagi o specyficznych cechach formalnych dokumentu, w tym zachowanym odcisku tłoka pieczętnego lub śladach jego użycia. Podano podanto informacje o materiale pisarskim, języku i liczbie kart danej jednostki.

Pozostawiono natomiast różnorodne skróty odnoszące się do określeń wspólnoty i urzędniczek oraz sióstr, uznając że są to cenne informacje o kulturze piśmienniczej konwentu. Nie rozwijano natomiast często stosowanego skrótu mp lub pm – *manu propria/propria manu* oraz br. – brat, fr. – frater. Rozwinięto natomiast w nawiasie kwadratowym pozostałe skróty, odnoszące się do urzędów franciszkanów uwierzytelniających dokumenty Ubogich Pań. Wątpliwości odczytu zaznaczono pytajnikiem w nawiasie kwadratowym [?]. Nazwy oraz numeracja jednostek, podserii i serii w zespołach podano zgodnie z sygnaturami w AAG. Inwentarz zestawiono w porządku chronologicznym.

Wykaz skrótów pozostawionych:

G, g, gniez/gniz – gnieźnieńskiego

Gn k, K, k, kon – konwent/konwentu

K, kons, konsyl – konsyliarka

K G, k g – konwent gnieźnieński/konwentu gnieźnieńskiego

kon g – konwent gnieźnieński/konwentu gnieźnieńskiego

sekr – sekretarka

S – świętej

S K G – siostra konwentu gnieźnieńskiego

czu. *Materiały z Sesji Naukowej Wawel-Tyniec 13-15 X 1994*, red. K. Żurowska, Tyniec 1995, s. 121-140; P. Wiszewski, *Średniowieczna śląska pieczęć klasztorna jako środek przekazu informacji (XIII-1. połowa XVI w.)*, w: *Pieczęć w Polsce średniowiecznej i nowożytnej. Zbiór studiów*, red. P. Dymmel, Lublin 1998, s. 11-29; L. Wojciechowski, *Pieczęcie zakonu paulinów w Polsce do 1630 roku*, w: *Pieczęć w Polsce*, s. 39-53; M.L. Wójcik, *Pieczęcie cystersów jemiełnickich do połowy XVI wieku (z zespołu Rep. 85 Archiwum Państwowego we Wrocławiu)*, w: *Pieczęć w Polsce*, s. 32-37.

⁹² AAG, A. Cap. Luzy O 19, k. 10-13

S M – Świętej Matki
W, w, wik – wikaria
X, x – ksieni
X K G – ksieni konwentu gnieźnieńskiego
Z – zakonnica
Z S – zakonnica świętej
Z S K – zakonnica Świętej Klary
Z S M K – zakonnica Świętej Matki Klary

ANEKS

Dokumenty klasztoru klarysek w Gnieźnie znajdujące się w zespołach: Akta Luźne Kapituła Metropolitalna Konwent Zakonu Klarysek Gniezno (dalej cyt. KZKG), Akta Luźne Kapituła Metropolitalna II oraz Dyplomy Gniezno (dalej cyt. Dypl. Gn.) w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie.

1.

14 IV 1371, Gniezno

Ksieni Staszka poświadcza, iż Arnold, mieszczanin gnieźnieński z siostrami Małgorzatą i Krystyną sprzedał Goczkowi, wójtowi gnieźnieńskiemu, sołectwo we wsi klasztornej Woźnikach.

Pergamin, k. 1, łacina

Uwaga: Ślady po przywieszeniu dwóch pieczęci

Or.: Dypl. Gn. nr 191

2.

bez daty [1604-1606], Gniezno

Anna Dębicka ksieni, Dorota Bromirska wikaria, Jadwiga Poleska i Małgorzata Gulczewska potwierdzają sprzedaż wiatraka w Piekarach młynarzowi Matysowi.

Papier, k. 2, j. polski

Uwaga: Dokument bardzo zniszczony, ubytek w części, w której jest data i odcisnięta pieczęć konwentu (informacja o jej przyłożeniu zawarta w tekście). Datacja na podstawie lat życia i sprawowania urzędów wymienionych zakonnicek, M. Borkowska, *Leksykon*, s. 26-27

Or.: A. Cap. Luzy O 46 KZKG XXXIII Majętność Piekary 1600-1796, k. 1

3.

27 VIII 1609, Gniezno

Uгода Doroty Bromirskiej ksieni i konwentu z Janem Splawskim w sprawie granic między Miniszewem i Kwasotami.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta przez papier, druga sygnetowa Splawskiego

Podpisy: Dorota Bromirska ksieni klasztoru gnieźnieńskiego Katarzyna Lubowicka wikaria, Jan Spławski ręką trzymaną mp
Or.: A. Cap. Luzy O 43 KZKG XXX Majętność Miniszewo⁹³ I: 1527-1724, k. 107

4.

11 IV 1611, bez miejsca [Gniezno?]

Nadanie przez konwent cechowi rzeźnickiemu w Kostrzynie wilkierza.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Dorota Bromirska ksieni ręką swą, Katarzyna Lubowicka wikaria, Katarzyna Zaleska

Uwaga: W 1612 r. aprobował dokument kustosz gnieźnieński:

„Za consensum JMci Panny Ksini i wszystkich siostr Zakonu Klary S w Gnieźnie wilkierz przyrzeczony roku 1612 umacnia się przez br. Augustyna Kochanskiego kustosza na ten czas gniezien[skiego] pm”

Or.: A. Cap. Luzy O 37 KZKG XXIV Kostrzyn i Strumiany⁹⁴ I: 1604-1698, k. 3.

5.

16 VIII 1615, Gniezno

Uгода Doroty Bromirskiej ksieni ze starszymi gminy żydowskiej w sprawie domów żydowskich zbudowanych na gruncie klasztoru.

Papier, k. 2, j. polski

Uwaga: Na k. 2v: brat Feliks Chojewski kustosz i gwardian gnieźnieński ręką własną

Or.: A. Cap. Luzy O 31 KZKG XVIII Stosunki z Żydami gnieźnieńskimi 1534-1786, k. 32.

6.

12 VII 1617, Gniezno

Dorota Bromirska ksieni z konwentem nadaje Wojciechowi Płotce młyn w Piszczu⁹⁵ i drugi w Korzeczniku.

Pergamin, k. 1, j. polski

Ślady po przywieszeniu jednej pieczęci

Or.: Dypl. Gn. nr 867

7.

23 V 1622, Gniezno

Kontrakt Katarzyny Lubowickiej/Łubowickiej ksieni i konwentu z Anną Kębőlowską na jednoroczną dzierżawę folwarku w Kostrzynie i Stronianach.

Papier, k. 2, j. polski

⁹³ Wieś klarysek w parafii Łopienna, leżąca ok. 25 km od Gniezna. Jak wynika z akt AAG, A. Cap. Luzy O 43, k. 42, 43, 45 z połowy XVII wieku – pleban z Łopienna potwierdzał odbiór mesznego. W źródłach także pisana jako Miniszewo, Mieniszewo i najczęściej jako Miniszewo.

⁹⁴ W źródłach nowożytnych także jako wieś zakonnica z folwarkiem pod Kostrzynem. *Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, cz. 1, z. 3, red. A. Gąsiorowski, Wrocław 1986, s. 304 wymieniona w 1534 w źródłach, granicząca z Czerleninkiem, Siedlcem i Wybiartowem (dwie ostatnie także należące do klarysek).

⁹⁵ W źródłach także jako Piściec, wieś w okolicy Gniezna zakupiona przez konwent w 1616 r.

Dwie pieczęci ostroowalne w czerwonym wosku wyciśnięte przez papier, sygnetowa pieczęć Kębłowskiego

Podpisy: Katarzyna Lubowicka ksieni, Anna Dębicka, Katarzyna Zalewska wikaria, Dorota Piotrowska portulanka, Lilia Górecka, Angelika Zebrzydowska, Jakub Drachowski imieniem pani Anny M Kębłowski

Or.: A. Cap. Luzy O 37 KZKG XXIV Kostrzyn i Strumiany I: 1604-1698, k. 12.

8.

bez daty dziennej i miejsca 1628, [Gniezno?]

Kontrakt Barbary Golemowskiej ksieni i konwentu z młynarzem z Borowca na naprawę młyna w Piszczu z wyszczególnieniem naurialiów stanowiących formę rozliczenia umowy.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: Barbara Golemowska ksieni gniezńska [!]

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 19.

9.

22 VI 1635, Miniszewo

Kontrakt Katarzyny *Obediencji* Arkuszewskiej/Jarkuszewskiej ksieni i konwentu z sołtysiem Miniszewa Maciejem na jednoroczną dzierżawę dóbr tamże.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta na ozdobnym kustodium

Podpisy: Katarzyna Obediencja Arkuszevska ksieni klasztoru gnieźnieńskiego siostra S Klary, Katarzyna Lubowicka, Zuzanna Dębicka wikaria, Jan Jedlecki pleb[anus] łop[ienski]? mp

Uwaga: Podpisy pięciu innych osób świeckich pod Jedlickim

Or.: A. Cap. Luzy O 43 KZKG XXX Majętność Miniszewo I: 1527-1724, k. 31.

10.

25 II 1637, Gniezno

Katarzyna *Obediencja* Arkuszevska/Jarkuszevska ksieni wraz z konwentem nadaje Adamowi Rajowi sołectwo w Woźnikach⁹⁶.

Pergamin, k. 1, j. polski

Ślady po przywieszeniu jednej pieczęci

Podpisy: Katarzyna Obediencja Arkuszeska [!] Katarzyna Lubowicka stara X, Barbara Golemowska stara X, Klara Grochowska, Konstancja Sławęcka, Pacienca Chwaliszewska

Uwaga: dokument zniszczony, zawilgocony, częściowo nieczytelny

Or.: Dypl. Gn. nr 886

11.

bez daty dziennej III 1637, Gniezno

Katarzyna *Obediencja* Arkuszevska/Jarkuszevska ksieni potwierdza odbiór dziesięciny z ról kcyńskich od Wojciecha Baranowskiego, kasztelana kamieńskiego, starosty kcyńskiego.

⁹⁶ Wieś klarysek położona ok. 7 km od Gniezna. *Atlas historyczny Polski* 2017, s. 248.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczęć ostroowalna w czerwonym wosku wyciśnięta przez papier na ozdobnym kustodium

Podpisy: Katarzyna Obedienca Jarkuszevska ksieni, Katarzyna Lubowicka

Or.: A. Cap. Luzy O 28 KZKG XV Dziesięcina z Kcyni 1418-1799, k. 13

12.

6 VIII 1638, Gniezno

Kontrakt Katarzyny Lubowickiej/Łubowickiej ksieni i konwentu z Wojciechem Popowskim na trzyletnią dzierżawę Miniszewa i Posługówka.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta przez papier na ozdobnym kustodium

Podpisy: Katarzyna Lubowiecka ksieni stara X Barbara Golimowska, wikaria Klara Grochowicka, Konstancja Sławęcka, Wojciech Popowski mp

Or.: A. Cap. Luzy O 43 KZKG XXX Majętność Miniszewo I: 1527-1724, k. 36

13.

31 V 1645, Gniezno

Kontrakt Barbary *Kunegundy* Łaskawskiej/Laskowskiej ksieni i konwentu z Kacprem i Agnieszką Janowskimi na jednoroczną dzierżawę dóbr Strzyzewo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Barbara Łaskawska ksieni konwentu gnieźnieńskiego, Katarzyna Jarkuszevska, Katarzyna Kłunowska, Klara Grochowicka wikaria, Kasper Janowski mp

Or.: A. Cap. Luzy O 47 Kapituła Metropolitalna KZKG XXXIV Majętność Strzyzewo⁹⁷ I: 1442-1749, k. 8.

14.

12 VI 1646, Gniezno

Kontrakt Barbary *Kunegundy* Łaskawskiej/Laskowskiej ksieni i konwentu z Stanisławem Chlebowskim na trzyletnią dzierżawę dziesięciny snopowej z ról konwentu w powiecie kcyńskim.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć wyciśnięta na papierze

Podpisy: Barbara Łaskawska ksieni konwentu gnieźnieńskiego, Barbara Golemowska, Katarzyna Kłunowska wikaria, Katarzyna Chwalikowska

Uwaga: Część dokumentu – dolny fragment, wycięta

Or.: A. Cap. Luzy O 18 KZKG V Majętności. Generalia 1646-1834, k. 1.

15.

bez daty dziennej i miejsca 1645, [Gniezno?]

Uгода Barbary *Kunegundy* Łaskawskiej/Laskowskiej ksieni, Katarzyny Arkuszevskiej/Jarkuszevskiej wikarii, Katarzyny Kłunowskiej/Klonowskiej z Pio-

⁹⁷ Wieś klarysek położona ok. 10 km na północny-wschód od Gniezna. *Atlas historyczny Polski* 2017, s. 248. W źródłach także jako Strzyzewo, Strzyzewo Kościelne.

trem Tworowskim w sprawie zapłaty 60 złotych polskich z tytułu sukcesji nowiejusze siostrze Korycińskiej.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Barbara Łaskawska ksieni klasztoru g, Katarzyna Jarkuszevska, Katarzyna Kłunowska wikaria, Piotr Tworowski

Or.: A. Cap. Luzy O 17 KZKG IV Kapitały, zapisy wyprawy mniszek, skryptu dłużne 1562-1881, k. 14

16.

27 V 1652, Gniezno

Uгода Katarzyny *Eustochii* Kłunowskiej/Klonowskiej ksieni i konwentu z Janem i Tomaszem Trzebińskimi w sprawie granic między wsiami Skiereszewo i Żerniki.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczczę ostroowalna wyciśnięta na ozdobnym kustodium na podkładzie z wosku

Podpisy: Katarzyna Kłunowska ksieni konwentu gnieźnieńskiego, Agata Jedlecka wikaria, Klara Grochowicka, Barbara Łaskawska, Fr. Ludwik Cichocki Pisma S[więtego] doktor kustosz i gwardian gnieźnieński Franciszka[ński] mp, Jan Trzebinski, Tomasz Trzebiński

Uwaga: Pod podpisami Trzebinskich także podpisy pięciu innych osób świeckich, nie wszystkie czytelne

Or.: A. Cap. Luzy O 52 KZKG XXXIX Majętność Żerniki 1600-1785, k. 5a

17.

1 XII 1652, Gniezno

Katarzyna *Eustochia* Kłunowska/Klonowska ksieni i konwent zawiera kontrakt z mieszczaninem Jakubem Młynkiem na dożywotnią dzierżawę jatki w Gnieźnie.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczczę ostroowalna wyciśnięta na papierze

Podpis: Katarzyna Klonowska ksieni konwentu gnieźnieńskiego i ze wszystkim konwentem

Uwaga: Dokument pisany ręką ksieni

Or.: A. Cap. Luzy O 32 KZKG XIX Grzybowo 1614-1833, k. 4

18.

3 VIII 1657, Gniezno

Katarzyna *Eustochia* Kłunowska/Klonowska ksieni i konwent prezentują bp. poznańskiemu Wojciechowi Tolibowskiemu księdza Jacka Kunińskiego na wakujące probostwo w Kostrzynie.

Papier, k. 2, łacina

Pieczczę ostroowalna wyciśnięta przez papier

Podpisy: Katarzyna Kłunowska ksieni konwentu gnieźnieńskiego, Angelika Jedlecka wikaria, Barbara Golemowska, Klara Grochowicka, Pacjencja Chwalikowska, Anna Bieganowska, Barbara Łaskawska, Salomea Węgierska, Elżbieta Emilia Nowowiejska

Or.: A. Cap. Luzy O 37 KZKG XXIV Kostrzyn i Strumiany I: 1604-1698, k. 45

19.

10 VII 1658, Miniszewo

Kontrakt Barbary *Kunegundy* Łaskawskiej/Laskowskiej i konwentu z Maciejem i Dorotą Mikołajewskimi na jednoroczną dzierżawę Miniszewa i pustkowiec Poślugówko.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Barbara Łaskawska ksieni K G, Katarzyna Kłunowska, Barbara Brzezińska, Maciej Mikołajewski imieniem małżonki i swoim

Or.: A. Cap. Luzy O 43 KZKG XXX Majętność Miniszewo I: 1527-1724, k. 46

20.

15 VII 1658, Gniezno

Kontrakt Barbary *Kunegundy* Łaskawskiej/Laskowskiej ksieni i konwentu z Stanisławem Hofmanem na jednoroczną dzierżawę ról kcyńskich.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczeń ostroowalna na papierze przez kustodium na podkładzie z wosku

Podpisy: Barbara Łaskawska ksieni K G, Klara Grochowicka, Pacjencja Chwalikowska, Salomea Węgierska, Katarzyna Kunowska, Stanisław Hoffman

Or.: A. Cap. Luzy O 28 KZKG XV Dziesięcina z Kcyni 1418-1799, k. 23

21.

14 VI 1659, Miniszewo

Kontrakt Barbary *Kunegundy* Łaskawskiej ksieni i konwentu z Urbanem i Bogumiłą Gliszczyńskimi na jednoroczną dzierżawę Miniszewa i pustkowiec Poślugówko.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczeń ostroowalna wycinięta przez papier na kustodium prostokątnym o szerokości zbliżonej do szerokości karty

Podpisy: Barbara Łaskawska ksieni K gnisninska [!], Agata Jedlecka wikaria, Klara Grochowicka, Pacjencja Chwalikowska, Salomea Węgierska, Katarzyna Kłunowska, Bogumiła Barbara Gliszczyńska ręką utrzymaną, Urban Gliszczyński ręką utrzymaną

Or.: A. Cap. Luzy O 43 KZKG XXX Majętność Miniszewo I: 1527-1724, k. 49

22.

20 IX 1659, Gniezno

Kontrakt Barbary *Kunegundy* Łaskawskiej/Laskowskiej ksieni i konwentu z Jakubem rzeźnikiem i Wojciechem Klawczykiem rzeźnikiem na dzierżawę jatek mięsnych w Gnieźnie.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: W panu Bogu życzliwa Barbara Łaskawska x konwentu gnieźnieńskiego i ze wszystkim konwentem panien, Wojciech Klawczyk ręką swą własną podpisuje się

Uwaga: Dokument pisany ręką ksieni

Or.: A. Cap. Luzy O 29 KZKG XVI Posiadłości ziemskie w Gnieźnie 1543-1772, k. 3

23.

18 IX 1661, Gniezno

Barbara *Kunegunda* Łaskawska/Laskowska ksieni zeznała, że dała księdzu Andrzejowi Obrowiczowi wikariuszowi kolegiaty św. Jerzego miednicę srebrną połączoną w zastaw za 120 zł, które konwent jest mu winien.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczęć wyciśnięta przez papier, sklejona karta w dolnym rogu

Podpis: Barbara Łaskawska ksieni konwentu gnieznńskiego ze wszystkim konwentem swym

Uwaga: Dokument spisany ręką ksieni

Or.: A. Cap. Luzy O 17 KZKG IV Kapitały, zapisy wyprawy mniszek, skryptu dłużne 1562-1881, k. 19.

24.

30 VI 1662, Gniezno

Kontrakt Barbary *Kunegundy* Łaskawskiej/Laskowskiej ksieni z ojcem Andrzejem Janczewskim przeorem karmelitów z Kcyni na jednoroczną dzierżawę ról kcyńskich.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta przez papier

Podpisy: Barbara Łaskawska ksieni K G, Katarzyna Kunowska [!], Fr Andreas Janczewski, Prior Conventus Kcynen[sis] Ord[nis] Carm[elitanum], Fr Michael Elias Niewiarowski eiusd[em] Con[ven]tus Carm[elitanum] syndicus

Or.: A. Cap. Luzy O 28 KZKG XV Dziesięcina z Kcyni 1418-1799, k. 24

25.

3 VIII 1665, bez miejsca [Gniezno]?

Katarzyna *Eustochia* Kłunowska/Klonowska ksieni w imieniu swoim i konwentu potwierdza odbiór 100 zł czynszu od Gliszczyńskiego.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta przez papier na zagięciu karty

Podpis: Katarzyna Kłunowska ksieni k g

Or.: A. Cap. Luzy O 43 KZKG XXX Majętność Miniszewo I: 1527-1724, k. 52

26.

20 VII 1669, Gniezno

Ugoda Zofii *Antoniny* Niedźwiedzkiej/Miedźwiedzkiej ksieni i konwentu ze Stanisławem Wężykiem w sprawie uregulowania sporu o granice dóbr Skierszewo i Żerniki⁹⁸.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta na kustodium

⁹⁸ Niegdyś wieś klarysek położona ok. 2 km od Gniezna (obecnie jego dzielnica), *Atlas historyczny Polski*, s. 248.

Podpisy: Antonina Miedźwiecka ksieni konwetu [!] gninińskiego [!] z wszystkim konwentem mojem, Fr. Bernardinus Pawłowski gwardi[an]us gnesnensis Ord[inis] Fr[atrum] Min[orum] Convent[ualium] mp, Stanisław Wężyk

Or.: A. Cap. Luzy O 52 KZKG XXXIX Majętność Żerniki 1600-1785, k. 10a

27.

bez daty dziennej 1670, Gniezno

Zofia *Antonina* Niedźwiedzka/Miedźwiedzka i konwent nadają prawo cechowi rzeźnickiemu w Kostrzynie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: Antonina Miedźwiecka ksieni konwentu gnisńskiego [!]

Or.: A. Cap. Luzy O 32 KZKG XIX Grzybowo 1614-1833, k. 15

28.

9 I 1671, Gniezno

Zofia *Antonina* Niedźwiedzka/Miedźwiedzka ksieni i konwent nadają Marcinowi Rybakowi przywilej na karczmę w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta przez papier na kustodium

Podpisy: Antonia Miedźwiecka X, Barbara Brzezińska wikaria, Katarzyna Węgierska, Agata Jelecka

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 106

29.

25 VI 1672, Miniszewo

Kontrakt Zofii *Antoniny* Niedźwiedzkiej/Miedźwiedzkiej ksieni i konwentu z Bogdanem Gliszczyńskim na trzyletnią dzierżawę Miniszewa i pustkowie Po-sługówko.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Antonina Miedźwiecka ksieni konwentu gnizińskiego, Agata Jedlecka, Helena Borucka, Fr. Bernardinus Pawłowski gwardianus gne[snen]sis ac deffinito[r] prov[inciali]s Ord[inis] S[ancti] Fra[ncisci] Mi[norum] Co[nventualium] pm, Bogdan Gliszczyński

Or.: A. Cap. Luzy O 43 KZKG XXX Majętność Miniszewo I: 1527-1724, k. 53

30.

13 IX 1678, Gniezno

Zofia *Antonina* Niedźwiedzka/Miedźwiedzka ksieni z konwentem zezwalają bractwu kuśnierskiemu w Kostrzynie na pobieranie opłaty jarmarcznej od kuśnierzy.

Papier, k. 1 j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta na papierze

Podpis: Antonina Miedźwiecka ksieni gnizińska

Or.: A. Cap. Luzy O 37 KZKG XXIV Kostrzyn i Strumiany I: 1604-1698, k. 60

31.

17 VIII 1690, Gniezno

Franciszka *Wiktoria* Cielecka ksieni i konwent prezentują biskupowi poznańskiemu Stanisławowi Witwickiemu księdza Wojciecha Padniewskiego na wakujące probostwo w Kostrzynie.

Papier, k. 2, łacina

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta przez papier

Podpisy: Wiktoria Cielecka ksieni K G, Antonina Miedźwiecka

Or.: A. Cap. Luzy O 37 KZKG XXIV Kostrzyn i Strumiany I: 1604-1698, k. 68

32.

17 IV 1692, Gniezno

Franciszka *Wiktoria* Cielecka ksieni z konwentem zezwala mieszczanom Grzybowa, jurydyki klasztoru, na użytkowanie ról konwentu za roczny czynsz w wysokości 200 zł.

Papier, k. 1. j. polski

Podpisy: Wiktoria Cielecka ksieni K G, Antonina Miedźwiecka, Obediencja Zabłocka, Helena Borucka, Konstancja Pawłowska

Or.: A. Cap. Luzy O 32 KZKG XIX Grzybowo 1614-1833, k. 14

33.

12 III 1696, Gniezno

Anna *Obediencja* Zabłocka ksieni konwentu prosi NN. protektora zakonu franciszkańskiego w Rzymie o interwencję u kardynała lub stolicy apostolskiej w sprawie dóbr klasztoru znajdujących się w ruinie.

Papier, k. 2, łacina

Podpis: S[iostra?] Abbatisa Anna claristarum gnesnens [!]

Or.: A. Cap. Luzy O 27 KZKG XIV Listy 1696-1800, k. 1

34.

31 VIII 1705, Gniezno

Kontrakt Marianny *Salomei* Wielowiejskiej ksieni i konwentu z młynarzem Wawrzyńcem Jarzębińskim na budowę wiatraka, budynków i domostwa w Winiarach, które po 26 latach przejdą na własność klasztoru.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta przez papier na zagięciu karty

Podpisy: Salomea Welowska [!] Z S K ksieni G, Helena Borucka, Anna Zabłocka, Teresa Katarzyna Skoroszewska wikaria, Katarzyna Solińska, Konstancja Doręgowska, Ludwina Karszewska, Jadwiga Osiecka

Or.: A. Cap. Luzy O 50 KZKG XXXVII Majętność Winiary 1557-1799, k. 44

35.

bez daty rocznej 1708-1711, Gniezno

Konstancja *Klara* Doręgowska ksieni wraz z konwentem prosi w liście pewnego wojskowego o ochronę dóbr konwentu.

Papier, k. 1, łacina

Pieczęć wyciśnięta na papierze przez ażurowe kustodium

Podpisy: Klara Doręgowska ksieni konwentu gniezińskiego Teresa Skoroszewska wikaria, Lidwina Karszewska konsyliarka, Barbara Kannska [!], Waleria Grodzicka, Cecylia Olszowska, Wiktoria Bądkowska

Uwaga: Datacja na podstawie pełnienia urzędu Doręgowskiej. Kannska nie występuje w Borkowska, *Leksykon*, najprawdopodobniej to Barbara Kamińska, s. 32

Or.: A. Cap. Luzy O 26 KZKG XIII Podatki państwowe i kontrybucje wojskowe II 1700-1833, k. 22

36.

bez daty dziennej i miejsca 1709, [Gniezno?]

Konstancja *Klara* Doręgowska ksieni potwierdza odbiór czynszu z dóbr Grotkowo.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Klara Doregowska ksieni K G

Or.: A. Cap. Luzy O 34 KZKG XX Majętność Grotkowo 1589-1798, k. 13.

37.

31 X 1710, Kostrzyn

Kontrakt Konstancji *Klary* Doręgowskiej ksieni i konwentu z księdzem Stanisławem Waryskim plebanem kostrzyńskim na budowę cegielni na gruncie konwentu z przeznaczeniem na odbudowę kościoła kostrzyńskiego.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Klara Doręgowska ksieni K G, Obedienca Zabłocka, Teresa Skoroszewska, Stanisław Waryski

Or.: A. Cap. Luzy O 38 KZKG XXV Kostrzyn i Strumiany III: 1709-1744, k. 14

38.

bez daty dziennej 1716, Gniezno

Teresa *Katarzyna* Skoroszewska/Skoraszewska ksieni z konwentem nadaje Walentemu Kuczkwowskiemu i jego żonie grunt z budynkiem przy klasztorze w Gnieźnie.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta przez papier na kustodium

Podpisy: Teresa Katarzyna Skoroszewska ksieni konwentu gniezińskiego [!], Salomeja Wielowiejska, Liali Wielowiejska [!] wikaria, Kunegunda Kowalska, Apolinarza Bełęcka, Aniela Rogalińska, Krystyna Lubońska, Antonina Prądyńska, Julianta Wierbieszka [!], Eufrazja Szygowska, Cecylia Olszowska, Róża Deręgowska, Wiktoria Bądkowska, Rozalia Łącka, Świętosława Górzyńska, Lidwina Karszewska

Or.: A. Cap. Luzy O 29 KZKG XVI Posiadłości ziemskie w Gnieźnie 1543-1772, k. 8

Uwaga: Konstancja *Róża* Deręgowska furtianka i dyskretka, nie zaś Konstancja *Klara* Doręgowska/Deręgowska ksieni, Borkowska, *Leksykon*, s. 34.

39.

27 VI 1717, Strzyżewo

Kontrakt Katarzyny *Teresy* Skoroszewskiej/Skoraszewskiej ksieni i konwentu z Teresa Borkową na jednoroczna dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Teresa Skoroszewska ksieni, Lilia Wielwieska [!] wikaria, Kunegunda Kowalska, Apolinarą Bełęcka, Krystyna Lubońska, Antonina Prądyńska, Julienta [!] Wierzbińska, Cecylia Olszowska, Róża Deręgowska, Wiktoria Badzkowska [!], Rozalia Łącka, Świętosława Górzyńska, Ludwina Karszewska, Salomeja Waleseska [!]

Uwaga: Waleseska to Wielowiejska

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 58

40.

27 VI 1717, Strzyżewo

Ugoda Katarzyny *Teresy* Skoroszewskiej/Skoraszewskiej ksieni i konwentu z Małgorzatą Kuczyńską w sprawie zaspokojenia wzajemnych pretensji wynikających z dzierżawy dóbr Strzyżewo.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Teresa Katarzyna Skoroszewska ksieni, Kunegunda Kowalska, X Kazimierz Januszewski mp, Małgorzata Kuczyńska, Franciszek Józef Kuczyński

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 59

41.

bez daty dziennej (ubytek karty w tym miejscu) VII 1719, Gniezno

Terasa *Katarzyna* Skoroszewska/Skoraszewska ksieni prosi księdza prokuratora Kazimierza Lewandowskiego, by upomniał przeora karmelitów w Kcyni w sprawie dziesięciny i by przeprowadził rewizję gruntów dzierżawionych przez miasto.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Teresa Katarzyna Skoroszewska ksieni konwentu gnieźniń S Klary

Uwaga: List pisany ręką Skoroszewskiej, u dołu zniszczony i tam ślady po pieczęci wyciśniętej w papierze

Or.: A. Cap. Luzy O 28 KZKG XV Dziesięcina z Kcyni 1418-1799, k. 44

42.

23 VI 1720, Gniezno

Kontrakt Katarzyny *Teresy* Skoroszewskiej/Skoraszewskiej ksieni i konwentu ze Stanisławem Ćwierdzińskim na jednoroczną dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Teresa Katarzyna Skoroszewska ksieni, Kunegunda Kowalska, Krystyna Lubońska wik, Apolinarą Bełęcka, Aniela Rogalińska, Lilia Wielowiejska, Antonina Prądyńska, Julera [!] Wierzbińska, Eufrazja Szygowska, Cecylia Olszowska, Róża Doręgowska, Wiktoria Batkoska [!], Rozalia Łącka, Świętosława Górzyńska, Ludwina Karszewska

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 64

43.

1 VI 1720, Kcynia

Prokurator generalny prowincji, gwardian gnieźnieński Kazimierz Januszewski informuje, że wydzierżawił dziesięcinę snopową z ról kcyńskich klarysek burmistrzowi za zgodą konwentu.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta przez papier

Podpis: Teresa Katarzyna Skoroszewska ksieni konwentu gnieźnieńskiego zakonu Klary Święty, X [ksiądz] Kazimierz Januszewski Prokurator Prov[inciali]s Gen[era]lis guardianus nd [?] [...] O[r-dinis] S[ancti] Fran[cisci] G[nesnensis] mp

Or.: A. Cap. Luzy O 28 KZKG XV Dziesięcina z Kcyni 1418-1799, k. 45

44.

25 VII 1722, Gniezno

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu ze Stanisławem Ćwierdzińskim na jednoroczną dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G, Apolinara Bełęcka, Aniela Rogalińska, Lilia Wielewieska [!], Julenta Wierzbińska, Eufrazja Szygowska, Cyncylia [!] Olszowska, Rozalia Łącka, Świętosława Górzynska

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 68

45.

25 VII 1722, Gniezno

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Tomaszem Grackim na jednoroczną dzierżawę dóbr Miniszewo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G, Teresa Katarzyna Skoroszewska, Apolinara Bełęcka, Aniela Roganisko [!], Lilia Wielewiejska, Julenta [!] Wierzbińska, Eufrazja Szygowska, Cecylia Olszowska, Rozalia Łącka, Świętosława Gorzyńska

Uwaga: Roganisko to Anna *Aniela Rogalińska*, Borkowska, *Leksykon*, s. 32

Or.: A. Cap. Luzy O 43 KZKG XXX Majętność Miniszewo I: 1527-1724, k. 95

46.

1 IX 1724, Gniezno

Uгода Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Maciejem Gądkowskim w sprawie polubownego załatwienia sporów o dzierżawę Miniszewa.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G, Maci Gądkowski mp, Stani[śław] Szumowski jako przyjaciel

Or.: A. Cap. Luzy O 43 KZKG XXX Majętność Miniszewo I: 1527-1724, k. 105

47.

16 XI 1724, bez miejsca [Gniezno?]

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Szymonem Wesołowskim na dzierżawę wiatraka w Winiarach.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G

Or.: A. Cap. Luzy O 50 KZKG XXXVII Majętność Winiary 1557-1799, k. 54

48.

19 VI 1725, Gniezno

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Piotrem Olszowskim na jednoroczną dzierżawę dóbr Miniszewo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska ksieni K G, Antonina Prądzyńska, Cecylia Olszowska, Piotr Olszowski

Or.: A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 1

49.

10 VII 1726, Gniezno

Helena *Krystyna* Lubońska ksieni zleca przekazanie Stefanowi Cieńskiemu kwoty 70 talarów kupcowi korzennemu z Torunia Cyriakowi Nesselmanowi, który dostarczał różne rzeczy na potrzeby konwentu.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczęć okrągła wyciśnięta przez papier

Podpis: Krystyna Lubońska X K gnieźnińskiego i z całym konwentem moim

Uwaga: Na verso podpis: Cyriak Nesselman

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołębki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 43

50.

21 IX 1726, bez miejsca [Gniezno?]

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z owczarzem Maciejem na owczarnię w Oborze⁹⁹.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G

Uwaga: Dopiski innych ksień:

„Eufrazja Szygowska ksieni K G Z S M K dnia 1 grudnia 1724.

Rozalia Łącka ksieni K G 1733 dnia 12 czerwca.

Wzięnam ad racjam od owczarza oborskiego tyńfów sto dziesięć dnia 27 maja roku 1728 na co się własną ręką podpisuję E S X K G

Wzięnam drugą ratą od owczarza oborskiego tyńfów sto dziesięć z owiec za rok 1728 dnia 21 października na co się podpisuję własną ręką Lilia Wielowiejska ksieni gniezkiego [!] konwentu roku 1732 dnia maja 30”.

Or.: A. Cap. Luzy O 45 KZKG XXXII Majętność Obrora 1292-1804, k. 16

⁹⁹ Wieś klarysek położona ok. 7 km na północny zachód od Gniezna, *Atlas historyczny Polski*, s. 248.

51.

14 VI 1728, Gniezno

Kontrakt Katarzyny *Eufrazji* Szygowskiej ksieni i konwentu z Piotrem Olszowskim na jednoroczną dzierżawę dóbr Miniszewo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Eufrazja Szygowska ksieni konwentu gniez, Piotr Olszowski

Or.: A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 2

52.

29 VII 1729, Gniezno

Kontrakt Teresy *Lilii* Wielowiejskiej ksieni i konwentu z Tomaszem Łaskawskim na jednoroczną dzierżawę dóbr Woźniki.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Lilia Wielowiejska ksieni konwentu gniezniskiego [!], Teresa Katarzyna Skoroszewska konsyliarka, Apolinarą Bełęcka konsyliarka, Eufrozyna Szygowska wikaria, Krystyna Lubońska konsyliarka, Antonina Prądzińska [!] konsyliarka, Julenta Wierzbińska konsyliarka, Cecylia Olszowska konsyliarka, Róża Deręgowska konsyliarka, Rozalia Łącka konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyliarka

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 83

53.

28 V 1730, Gniezno

Teresa *Lilia* Wielowiejska ksieni i konwent zezwalają Ignacemu Kaczerkiewiczowi na budowę domu na gruncie klasztoru.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć okrągła wyciśnięta przez papier na azurowym kustodium

Podpisy: Lilia Wielowiejska ksieni konwentu gnieznego [!], Teresa Katarzyna Skoroszewska konsyliarka, Eufrazja Szygowska wikaria, Krystyna Lubońska konsyliarka, Antonina Prądzińska konsyliarka, Julenta Wierzbińska konsyliarka, Cecylia Olszowska konsyliarka, Kunegunda Kowalska, Róża Deręgowska, Rozalia Łącka konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyliarka

Or.: A. Cap. Luzy O 29 KZKG XVI Posiadłości ziemskie w Gnieźnie 1543-1772, k. 12

54.

22 VII 1732, Gniezno

Kontrakt Teresy *Lilii* Wielowiejskiej ksieni i konwentu z Tomaszem Łaskawskim na jednoroczną dzierżawę dóbr Woźniki.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Lilia Wieleska [!] ksieni

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 87

55.

15 VII 1733, Gniezno

Rezygnacja Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z szynkowania piwa dworskiego w Kostrzynie w zamian za zwiększenie dochodów z młynowego i czopowego.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka ksieni konwentu gnieźnieńskiego, Krystyna Lubońska, Julenta Wierzińska, Lilia Wielowiejska, Antonina Prądyńska, Świętosława Górzyńska, Ludwina Karszewska, prowincjał Piotr Oferzynski mp

Or.: A. Cap. Luzy O 38 KZKG XXV Kostrzyn i Strumiany III: 1709-1744, k. 37

56.

30 XII 1733, Gniezno

Uгода Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni z Tomaszem i Konstancją Łaskawskimi w sprawie uregulowania wzajemnych pretensji wynikłych z dóbr dzierżawy Woźniki.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka X K G swoim i zgromadzenia przyronisiego, [!] imieniem, Tomasz Łaskawski, Kosty Łaskawa [!], Fr Matias Rawski penitencjarz proszony mp, Władysław Rychłowski, Grzegorz Kujawski jako przyjaciel, Michał Rokiewski [?] jako przyjaciel

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 89

57.

24 VI 1734, Gniezno

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Ewą Polewską na jednoroczną dzierżawę dóbr Woźniki.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka ksieni K G, Kunegunda Kowalska konsyl, Apolinara Bełęcka konsyliarka, Krystyna Lubońska k i w, Antonina Prądyńska dyskretka, Julenta Wierzińska dyskretka, Eufrazja Szygowska dyskretka, Świętosława Górzyńska dyskretka, Ludwina Karszewska dyskretka, Klara Krasieńska dyskretka, Bogumiela Bogusławska konsyliarka, Ewa Polewska

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 91

58.

6 VII 1735, Kostrzyn

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Piotrem Olszowskim na jednoroczną dzierżawę dóbr Miniszewo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka X K G, Julenta Wierzińska konsyliarka, Piotr Olszowski

Or.: A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 3

59.

5 IX 1735, Gniezno

Umowa Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Pawłem Boguńskim na wyrób klepek i rynek z dębów z lasu klarysek na potrzeby klasztoru.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka ksieni K G ze świętem zgromadzeniem, Paweł Boguński

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 47

60.

26 V 1736, Gniezno

Rozliczenie kontraktu Agaty *Rozalii* Łąckiej i Katarzyny *Jolenty* Wierzbińskiej ksień z Pawłem Boguńskim.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka ksieni konwentu gnieźnieńskiego [!], Julenta Wierzbińska X K gnieznie-skie[go]

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 49.

61.

6 VIII 1736, Gniezno

Kontrakt Katarzyny *Jolenty* Wierzbińskiej ksieni i konwentu z Jakubem Chwali-szewskim na jednoroczną dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Julenta Wierzbińska ksieni K G, Kunegunda Kowalska konsyliarka, Lilia Wielowieska konsyliarka, Krystyna Lubońska konsyliarka, Rozalia Łącka konsyliarka i wikaria, Antonina Prą-dzyńska konsyliarka, Eufrazja Szygowska konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Lu-dwina Karszewska konsyliarka, Klara Krasieńska konsyliarka, Salomea Bogusławska konsyliarka, Febronia Romanówna konsyliarka

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 76

62.

1 III 1737, Gniezno

Katarzyna *Jolenta* Wierzbińska ksieni potwierdza odbiór pieniędzy i rozliczenie z Pawłem Boguńskim za wykonanie klepek i rynek.

Papier, k.1, j. polski

Podpis: Julenta Wierzbińska ksieni K G

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 50

63.

16 VII 1737, Gniezno

Kontrakt Katarzyny *Jolenty* Wierzbińskiej ksieni i konwentu z Teresą Kierską na jednoroczną dzierżawę dóbr Strzyżewo Kościelne i pustkowie Gołąbki i Piszcz.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Julenta Wierzbińska ksieni K G, Teresa Kierska

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 51

64.

4 XI 1737, Gniezno

Kontrakt Katarzyny *Jolenty* Wierzbińskiej ksieni i konwentu z Antonim i Jadwigą Bojanowskimi na jednoroczną dzierżawę dóbr Woźniki.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Julenta Wierzbińska ksieni K G, Krystyna Lubońska konsyliarka, Salomea Sielnicka, Franciszka Czaplicka, Joanna Długołęska, Anna Złotnicka, Katarzyna Zabłocka, Magdalena Wilczyńska

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 94

65.

28 VIII 1737, Gniezno

Katarzyna *Jolenta* Wierzbińska ksieni prosi księdza Stanisława Zakrzewskiego, by zechciał okazać cierpliwość w oczekiwaniu na zwrot długu.

Papier, k.1, j. polski

Pieczęć okrągła wyciśnięta przez papier

Uwaga: Dokument zniszczony, zawilgocony, tekst słabo czytelny

Or.: A. Cap. Luzy O 27 KZKG XIV Listy 1696-1800, k. 2

66.

9 VI 1738, Kostrzyn

Uгода Katarzyny *Jolenty* Wierzbińskiej ksieni i konwentu z Antonim i Zofią Kamińską w sprawie pretensji wynikłych z dzierżawy Kostrzyna i Stronian.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Julenta Wierzbińska ksieni, Antonina Prądzińska, Katarzyna Zabłocka, Fr. Bonawentura Szydłakowicz, Antoni Kaminski

Or. A. Cap. Luzy O 38 KZKG XXV Kostrzyn i Strumiany III: 1709-1744, k. 45

67.

30 VII 1738, Gniezno

Katarzyna *Jolenta* Wierzbińska ksieni prosi niejakiego Borzęckiego, by wypłacił Teresie Kierskiej sumę 225 zł, czyli wysokość pretensji konwentu do dóbr stryżewskich.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Julenta Wierzbińska ksieni kon gniez i z dyskretkami

Uwaga: Karta zniszczona (ucięta)

Or.: A. Cap. Luzy O 17 KZKG IV Kapitały, zapisy wyprawy mniszek, skryptu dłużne 1562-1881, k. 43

68.

8 VIII 1738, Gniezno

Kontrakt Katarzyny *Jolenty* Wierzbińskiej ksieni i konwentu z Antonim i Jadwigą Bojanowskimi na jednoroczną dzierżawę dóbr Woźniki.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Julenta Wierzińska ksieni K G, Lilia Wielewieska [!] konsyliarka, Krystyna Lubońska kons, Antonina Prądyńska kons, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Lidwina Karszewska konsyliarka, Klara Krasieńska konsyliarka, Bogumiela Bogusławska konsyliarka

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 96

69.

17 VII 1739, Gniezno

Uгода Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Antonim Świerczyńskim w sprawie zaspokojenia wzajemnych pretensji wynikających z dzierżawy dóbr Strzyżewo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka X K G, Joanna Długołęska sekretarka, Antoni Świerczyński, Jakub Chwaliszewski mp, Antoni Ryszyk jako przyjaciel konwentu gnes[nieńskiego], Stanisław Wyszycycki, Antoni Leski mp jako przyjaciele

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 79

70.

14 IV 1740, Gniezno

Kontrakt ksieni Agaty *Rozalii* Łąckiej ze Stanisławem Chwaliszewskim na trzyletnią dzierżawę Kostrzyna za 8 tys. zł.

Papier, k. 4, j. polski

Podpis: Rozalia Łącka X K G, Stanisław Chwaliszewski

Or.: A. Cap. Luzy O 38 KZKG XXV Kostrzyn i Strumiany III: 1709-1744, k. 54

71.

6 VIII 1740, Miniszewo

Uгода Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Andrzejem Lisowskim w sprawie zaspokojenia pretensji wynikających z dzierżawy dóbr Miniszewo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: Rozalia Łącka ksieni konwentu gnieźnieńskiego [!], Joanna Długołęska Z S Matki Klary, Andrzej Lisowski ręką trzymaną, Maci Zoraski jako przyjaciel, Jakub Karłowski jako przyjaciel

Or.: A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 15

72.

2 II 1741, Gniezno

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni z Pawłem Boguńskim na sprzedaż dębów z lasu w Gołąbkach i wyrób klepek.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Rozalia Łącka ksien [!] K G

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 116

73.

26 VI 1741, Gniezno

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Andrzejem Zabłockim na trzyletnią dzierżawę dóbr w Strzyżewie, Piszczu i Gołąbkach.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: Rozalia Łącka ksieni konwentu G, Andrzej Zabłocki

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 83

74.

26 VI 1741, Gniezno

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Wojciechem Rębowskim na trzyletnią dzierżawę dóbr Miniszewo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka ksieni konwentu gnieźnieńskiego [!], Wojciech Rębowski

Or.: A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 17

75.

4 VII 1741, Miniszewo

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Wojciechem Rębowskim na trzyletnią dzierżawę dóbr Miniszewo.

Papier k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G, Wojciech Rębowski

Or. A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 18

76.

24 VI 1742, Gniezno

Helena *Krystyna* Lubońska ksieni i konwent uwalniają sołtysa w Krzyszczewie od wszelkiego zaciągu.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć okrągła odcisnięta na papierze

Podpisy: Krystyna Lubońska ksieni konwentu gnieźnieńskiego, Lilia Wielowiejska konsyliarka, Rozalia Łącka konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyl i wikaria, Ludwina Karszewska konsyliarka, Klara Krasieńska konsyliarka, Bogumiela Bogusławska konsyliarka, Salomea Sielnicka k, Joanna Długoleńska Z S K sekretarka Gnicz Kon

Uwaga: Dokument pisany ręką Długoleńskiej

Or.: A. Cap. Luzy O 42 KZKG XXXIX Majętność Krzyszczewo 1611-1796, k. 9

77.

29 VIII 1743, Kostrzyn

Uгода Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu ze Stanisławem Chwaliszewskim w sprawie pretensji wynikłych z dzierżawy Kostrzyna i Stronian.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska ksieni K G, Antonina Prądzyńska, Joanna Długołęska, Franciszek Wołinski archidiakon śremski, Chwaliszewski
Or.: A. Cap. Luzy O 38 KZKG XXV Kostrzyn i Strumiany III: 1709-1744, k. 72

78.

6 IX 1743, Kostrzyn

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Petronelą i Piotrem Otockim i na trzyletnią dzierżawę dóbr Kostrzyn i Strumiany.

Papier, k. 2 j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska ksieni K G, Piotr Otocky ręką trzymaną

Or.: A. Cap. Luzy O 38 KZKG XXV Kostrzyn i Strumiany III: 1709-1744, k. 75

79.

16 IX 1743, Kostrzyn

Helena *Krystyna* Lubońska ksieni i konwent zezwala cechowi piwowarskiemu w Kostrzynie na wyrób piwa zgodnie ze zwyczajem.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska ksieni K G, Piotr Otocky ręką trzymaną

Or.: A. Cap. Luzy O 38 KZKG XXV Kostrzyn i Strumiany III: 1709-1744, k. 73

80.

21 XI 1743, Gniezno

Poświadczenie Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni, w którym stwierdza, że jest winna niejakiemu panu Bogońskiemu 750 zł pożyczonych pod zastaw sreber i obiecuje oddać na Trzech Króli roku 1744.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G, Rozalia Łącka konsyliarka

Uwaga: Pisane ręką ksieni

Or.: A. Cap. Luzy O 22 KZKG IX Rachunki, pokwitowania 1573-1834, k. 25

81.

10 VIII 1744, Kostrzyn

Kontrakt Helena *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Jakubem Łojewskim na jednoroczną dzierżawę browarów i gościńców w dobrach Kostrzyn i Strumiany.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska ksieni K G, Salomea Bogusławska, Joanna Długołęska sekretarka, Agnieszka Konarzewska, Jakub Łojewski

Or.: A. Cap. Luzy O 38 KZKG XXV Kostrzyn i Strumiany III: 1709-1744, k. 83

82.

20 VI 1744, Kostrzyn

Protokół przesłuchania świadków w sprawie o obrazę ksieni.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Krystyna Lubońska X K G

Or.: A. Cap. Luzy O 38 KZKG XXV Kostrzyn i Strumiany III: 1709-1744, k. 84

83.

13 IX 1744, Gniezno

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Józefem Anstrukiem na trzyletnią dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G, Józef Anstruk

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 94

84.

26 IX 1744, Gniezno

Helena *Krystyna* Lubońska ksieni poświadcza, że konwent winien jest Janowi Białkowskiemu 20 wiertelci jęczmienia i obie strony wycofują sprawę z sądu grodzkiego.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Krystyna Lubońska X K G, Joanna Długołęska Z S K, Stanisław Zaleski jako przytomny przy tej kombinacyi

Uwaga: Dukt pisma dokumentu ręką Stanisława Zaleskiego. 18 IX 1744 Białkowski stwierdził, że jego pretensje zostały zaspokojone i podpisał jeszcze raz

Or.: A. Cap. Luzy O 17 KZKG IV Kapitały, zapisy wyprawy mniszek, skryptu dłużne 1562-1881, k. 47

85.

20 V 1745, Gniezno

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z młynarzem Marcinem Bekierewiczem na trzyletnią dzierżawę młyna w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G, Joanna Długołęska sekretarka i zakrystianka K G, Lilia Wielowiejska konsyliarka, Antonina Prądyńska konsyliarka, Rozalia Łącka konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Ludwina Karszevska konsyliarka i wikaria, Klara Krasieńska konsyliarka, Salomea Bogusławska konsyliarka, Salomea Sielnicka K, Marcin Bekierewicz ręką trzymaną

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 96

86.

30 V 1745, Kostrzyn

Uгода między Heleną *Krystyną* Lubońską ksienią i konwentem, a Melchiorem Skórzewskim w sprawie poddanych.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Krystyna Lubońska X K G swym i konwentu mego imieniem, Joanna Długołęska sekretarka i dyskretka P. Ksni [!], Melchior Skorzewski mp

Or.: A. Cap. Luzy O 24 KZKG XI Poddani 1583-1786, k. 13

87.

23 IV 1747, Gniezno

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Kazimierzem Batkowskim na wieczystą dzierżawę wiatraka w Kostrzynie.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczęć okrągła wyciśnięta przez papier

Podpisy: Krystyna Lubońska X K gniezin, Antonina Prądyńska konsyliarka, Rozalia Łącka konsyliarka, Świętosław Górzyńska konsyliarka, Ludwina Karszewska konsyliarka, Klara Krasińska konsyliarka, Bogumiła Bogusławska konsyliarka, Salomea Sielnicka konsyliarka, Joanna Długoska sekretarka

Or.: A. Cap. Luzy 39 KZKG XXVI Kostrzyn i Strumiany IV:1745-1766, k. 14

88.

24 IV 1747, Gniezno

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Piotrem Głowczyńskim na dzierżawę dóbr Gołąbki z obowiązkiem wybudowania osady i zwolnieniem z tego powodu z opłaty czynszów na cztery lata.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska ksieni, Antonina Prądyńska, Rozalia Łącka konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Ludwina Karszewska wikaria, Klara Krasińska konsyliarka, Salomea Bogusławska wikaria, Salomea Sielnicka konsyliarka, Joanna Długoska kons i sekretarka
Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 59

89.

30 IV 1747, Gniezno

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Melchiorem i Anna Kaliszkowskimi na trzyletnią dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G, Melchior Kaliszkowski, Anna Kalyzkoska [!]

Or.: A. Cap. Luzy O 47 KZKG XXXIV Majętność Strzyżewo I: 1442-1749, k. 100.

90.

15 V 1747, Gniezno

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Stanisławem i Bogumiłą Kozakiewiczami na trzyletnią dzierżawę dóbr Woźniki.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G, Stanisław Kozakiewicz, Bogumiła Kozakiewiczowa

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 110

91.

26 VI 1747, Miniszewo

Kontrakt Heleny *Krystyny* Lubońskiej ksieni i konwentu z Stefanem Białęskim na trzyletnią dzierżawę dóbr Miniszewo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska X K G, Joanna Długołęska S K G, Stefan Białecki

Or.: A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 22

92.

29 VI 1747, Piekary

Helena *Krystyna* Lubońska ksieni i konsyliarka Aleksandra *Joanna* Długołęska zobowiązują się do oddania Stefanowi Białeickiemu dzierżawcy dóbr Miniszewo 100 zł.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Krystyna Lubońska ksieni, Joanna Długołęska

Uwaga: Dokument pisany przez Długołęską

Or.: A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 23

93.

23 III 1748, Gniezno

Anna *Antonina* Prądyńska ksieni i konwent nadają bractwu piwowarskiemu w Kostrzynie kontrakt na młynek koński (słodowiec).

Papier, k. 5, j. polski

Pieczęć ostroowalna wyciśnięta przez papier na ozdobnym kustodium

Podpisy: Antonina Pradensa ksieni [!] K G, Rozalia Łącka konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyliarka i wikaria, Ludwina Karszewska konsyliarka, Bogumiła Bogusławska konsyliarka [i] sekretarka, Salomea Sielnicka konsyliarka, Joanna Długołęska konsyliarka, Anna Teresa Złotnicka konsyliarka, Katarzyna Zabłocka konsyliarka, Magdalena Wilczyńska konsyliarka

Or.: A. Cap. Luzy 39 KZKG XXVI Kostrzyn i Strumiany IV:1745-1766, k. 18

94.

11 V 1748, Gniezno

Kontrakt Anny *Antoniny* Prądyńskiej ksieni i konwentu z Piotrem Głowczyńskim na trzyletnią dzierżawę Piszczu.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Antonina Prądyńska ksieni, Rozalia Łącka, Świętosława Górzyńska, Ludwina Karszewska, Bogumiła Bogusławska

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 60

95.

15 VII 1750, Woźniki

Uгода Teresy *Ludwiny* Karszewskiej ksieni i konwentu ze Stanisławem Kozakiewiczem w sprawie zaspokojenia wzajemnych pretensji wynikłych z dóbr dzierżawy Woźniki.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Ludwina Karszewska ksieni konwentu gnizinskie [!], Rozalia Łącka konsyliarka, Stanisław Kozakiewicz

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 114.

96.

27 VII 1750, Gniezno

Uгода Teresy *Ludwiny* Karszewskiej ksieni z Stefanem Białęskim w sprawie zaspokojenia pretensji wynikających z dzierżawy dóbr Miniszewo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Ludwina Karszewska ksieni konwentu gnizińskiego, Rozalia Łącka konsyliarka, Wiktoria Wyganowska Z S M K, Apolinarą Bełęcka sekretarka, Stefan Białęski, Maci Zorawski jako przyjaciel mp, Wojciech Arcemberski jako przyjaciel mp

Or.: A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 27

97.

31 VII 1750, Miniszewo

Kontrakt Teresz *Ludwiny* Karszewskiej ksieni i konwentu z Wojciechem Arcemberskim na prawo propinacji w dobrach Miniszewo.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Ludwina Karszewska X K G, Rozalia Łącka konsyliarka, Wiktoria Wyganowska Z S M K, Apolinarą Bełęcka sekretarka Z S M K, Wojciech Arcemberski mp

Or.: A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 29

98.

6 IX 1750, Gniezno

Kontrakt Teresy *Ludwiny* Karszewskiej ksieni i konwentu z Jakubem Łojewskim na jednoroczną dzierżawę dóbr Woźniki.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Ludwina Karszewska ksieni K G, Jakub Łojewski mp

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 112a

99.

bez daty dziennej XI 1750, Gniezno

Kontrakt Bogumiły *Salomei* Sielnickiej ksieni i konwentu z Wojciechem Astrakowskim na sześcioletnie pozyskiwanie ról w dobrach klarysek Piszczu.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Salomea Sielnicka ksieni, Joanna Długoleńska, Anna Złotnicka, Katarzyna Zabłocka, Magdalena Wilczyńska konsyliarki

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołębki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 62

100.

4 I 1751, Gniezno

Teresa *Ludwina* Karszewska ksieni i konwent uwalniają Walentego z Krzyszczewa od wszelkich powinności za wyjątkiem czynszu w wysokości 104 zł oraz nadają mu prawo szynkowania piwa i gorzałki.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Ludwina Karszewska ksieni konwentu G

Or.: A. Cap. Luzy O 42 KZKG XXXIX Majętność Krzyszczewo 1611-1796, k. 14

101.

16 VI 1751, Gniezno

Kontrakt Teresy *Ludwiny* Karszewskiej ksieni i konwentu z Antonim Nowickim na nowy gościniec w Winiarach.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Ludwina Karszewska ksieni K G

Or.: A. Cap. Luzy O 50 KZKG XXXVII Majętność Winiary 1557-1799, k. 72.

102.

25 VI 1751, Woźniki

Kontrakt Teresy *Ludwiny* Karszewskiej ksieni i konwentu z Wawrzyńcem Łojewskim na dwuletnią dzierżawę dóbr Woźniki.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Ludwina Karszewska X K G, Joanna Długołęska kons, Katarzyna Zabłocka konsyliarka, Wawrzyniec Łojewski

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 115

103.

30 VI 1751, Gniezno

Kontrakt Teresy *Ludwiny* Karszewskiej ksieni i konwentu na trzyletnią dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Ludwina Karszewska ksieni konwentu G, Antonina Prądzyńska konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Joanna Długołęska konsyl, Katarzyna Zabłocka konsyliarka

Uwaga: Na dole: „Odebrałam od Imci Pana Kaliszkowskiego arendy konwenckie należący za rok 1752”

Podpis: Lidwina Karszewska ksieni konwentu G, Świętosława Górzyńska konsyliarka

Or.: A. Cap. Luzy O 48 KZKG XXXV Majętność Strzyżewo II: 1751-1793, k. 2

104.

16 VII 1752, Gniezno

Teresa *Ludwina* Karszewska ksieni i konwent nadają Szymonowi Pruskiemu przywilej na młyn wodny w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Ludwina Karszewska ksieni konwentu G, Antonina Prądzyńska konsyliarka, Rozalia Łączka konsyliarka, Świętosława Górzyńska K, Klara Krasieńska p[anna?] wikaria, Bogumiła Bogusławska konsyliarka, Salomea Sielnicka K, Joanna Długołęska kons, Anna Teresa Złotnicka, Katarzyna Zabłocka konsyliarka, Magdalena Wilczyńska konsyliarka

Or.: A. Cap. Luzy O 48 KZKG XXXV Majętność Strzyżewo II: 1751-1793, k. 71

105.

24 VII 1752, bez miejsca [Gniezno?]

Zadośćuczynienie Teresy *Ludwiny* Karszewskiej ksieni i konwentu Wawrzyńcowi Łojewskiemu dzierżawcy dóbr Woźniki za straty spowodowane gradem.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Ludwina Karszewska ksieni konwentu G, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Józef Przybyszewski jako przyjaciel proszony mp

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 117

106.

27 VIII 1752, Gniezno

Nadanie Teresy *Ludwiny* Karszewskiej ksieni i konwentu dla Wojciecha Pietrzaka – prawo na chałupę i role za czynsz w wysokości 70 tyńfów od 1753 r.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Ludwina Karszewska ksieni konwentu gnizińskiego, Antonina Prączyńska konsyliarka, Rozalia Łącka Konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Klara Krasieńska wikaria, Bogumiła Bogusławska konsyliarka, Salomea Sielnicka K, Joanna Długoska kons, Anna Teresa Złotnicka, Katarzyna Zabłocka kons, Magdalena Wilczyńska K

Or.: A. Cap. Luzy O 50 KZKG XXXVII Majętność Winiary 1557-1799, k. 73

107.

27 VIII 1752, Gniezno

Teresa *Wiktoria* Wyganowska ksieni podpisuje się na kopii aktu ksieni *Ludwiny* Karszewskiej, która nadała Wojciechowi Pietrzakowi prawo na chałupę w Winiarach w zamian za czynsz i potwierdza jego odbiór w latach 1755, 1757-1761.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: WW [Wiktoria Wyganowska] ksieni K G, Wiktoria Wyganowska ksieni K G

Uwaga: Sześć dopisek o odebraniu czynszu ręką Wyganowskiej i jej podpisy

Or.: A. Cap. Luzy O 50 KZKG XXXVII Majętność Winiary 1557-1799, k. 74

108.

przed 1 VIII 1753, Gniezno

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Ludwikiem Szoberem majstrem na kopanie rudy w lesie gołąbkowskim.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Rozalia Łącka ksieni K G

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 64

109.

13 VII 1753, Gniezno

Kontrakt ksieni Agaty *Rozalii* Łąckiej i konwentu z Janem i Katarzyną na budowę domu w Piszczu i zwolnienie ich z czynszów na sześć lat.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Rozalia Łącka ksieni K G

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 65

110.

27 VI 1753, Gniezno

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu na jednoroczną dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka ksieni konwentu G, Świętosława Gorzyńska konsyliarka, Klara Krasieńska konsyliarka, B[ogumiła] Bogusławska wikaria, Salomea Sielnicka K, Joanna Długołęska kons., Anna Teresa Złotnicka, Katarzyna Zabłocka konsyliarka, Magdalena Wilczyńska konsyliarka

Or.: A. Cap. Luzy O 48 KZKG XXXV Majętność Strzyżewo II: 1751-1793, k. 6

111.

16 VII 1753, Gniezno

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Wojciechem Astrakowskim na sześćoletnie pozyskiwanie ról w dobrach klarysek Piszcz, zbudowanie osady, w zamian za co otrzyma zwolnienie z płacenia czynszów.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Rozalia Łącka ksieni K G

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołębki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 66

112.

17 IX 1753, Gniezno

Agata *Rozalia* Łącka ksieni i konwent nadają kowalowi Stanisławowi Zielińskiemu prawo budowy na gruncie klarysek z trzyletnim zwolnieniem od czynszu.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka ksieni konwentu gnieźnińskiego K G, Antonina Prądyńska konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Ludwinia Karszewska konsyliarka, Klara Krasieńska konsyliarka, Bogumiła Bogusławska wikaria, Salomea Sielnicka, Katarzyna Zabłocka, Magdalena Wilczyńska konsyliarki, Konstancja Paruszevska Z, Jadwiga Kaczorowska Z, Agnieszka Konarzeska, Weronika Gorlewska sekretarka, X Bazyli Słacki penitencjarz panieński mp

Or.: A. Cap. Luzy O 32 KZKG XIX Grzybowo 1614-1833, k. 41

113.

25 VII 1754, Gniezno

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Janem Kizorem na 12-letnie pozyskiwanie ról w dobrach klarysek Ochodza i zbudowanie osady.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Rozalia Łącka ksieni K G

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołębki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 67

114.

25 VI 1755, Woźniki

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z Wawrzyńcem i Jadwigą Łojewskimi na jednoroczną dzierżawę dóbr Woźniki.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka ksieni konwentu gnieźnieńskiego, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Ludwina Karszewska konsyliarka, Klara Krasieńska konsyliarka, B.[ogumiła] Bogusławska wikaria K, Salomea Sielnicka K, Joanna Długołęska kons, Anna Zabłocka konsyliarka, Konstancja Paruszevska konsyliarka, Wiktoria Wyganowska konsyliarka, Jadwiga Kaczorowska konsyliarka, Agnieszka Konarzewska K, Weronika Gorlewska sekretarka

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 123

115.

27 VI 1755, Gniezno

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu ze Stanisławem i Katarzyną na jednoroczną dzierżawę dóbr Grotkowo.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Rozalia Łącka ksieni K G, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Ludwinia Karszewska konsyliarka, Klara Krasieńska konsyliarka, Bogumiła Bogusławska konsyliarka, Salomea Sielnicka konsyliarka, Joanna Długołęska konsyliarka, Katarzyna Zabłocka konsyliarka, Konstancja Paruszevska konsyliarka, Wiktoria Wyganowska konsyliarka, Jadwiga Kaczorowska konsyliarka, Weronika Gorlewska sekretarka

Or.: A. Cap. Luzy O 34 KZKG XX Majętność Grotkowo 1589-1798, k. 32

116.

8 XIII 1755, bez miejsca [Gniezno?]

Kontrakt Agaty *Rozalii* Łąckiej ksieni i konwentu z rybakiem Tomaszem na roczną dzierżawę jeziora w dobrach klarysek.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Rozalia Łącka ksieni konwentu gnieźnieńskiego

Or.: A. Cap. Luzy O 18 KZKG V Majętności. Generalia 1646-1834, k. 11

117.

19 XI 1756, Gniezno

Teresa *Wiktoria* Wyganowska ksieni i konwent wynajmuje wdowie domek z obowiązkiem płacenia podatków i czynszów oraz napraw.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczęć okrągła wyciśnięta przez papier

Podpisy: Wiktoria Wyganowska ksieni K G, Rolia [!] Łącka konsyliarka, Świętosława Górzyńska konsyliarka, Ludwinia Karszewska kon, Klara Krasieńska kon, Bogumiła Bogusławska konsyliarka, Salomea Sielnicka K, Katarzyna Zabłocka K, Magdalena Wilczyńska K, Konstancja Paruszevska kon, Jadwiga Kaczorowska kon, Agnieszka Konarzewska

Or.: A. Cap. Luzy O 29 KZKG XVI Posiadłości ziemskie w Gnieźnie 1543-1772, k. 16

118.

19 XI 1756, Gniezno

Teresa *Wiktoria* Wyganowska ksieni i konwent nadaje grunt i ogród przy kościele św. Piotra w wieczystą dzierżawę Michałowi i Mariannie Lewandowiczom.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć okrągła wyciśnięta przez papier

Podpisy: Wiktoria Wyganowska ksieni K G, Rozalia Łącka konsyliarka, Świętosława Górzyńska K, Ludwinia Karszewska konsyliarka, Klara Krasińska kon, Bogumiła Bogusławska konsyliarka, Salomea Sielnicka K, Katarzyna Zabłocka Kon, Magdalena Wilczyńska K, Konstancja Paruszevska Kon, Jadwiga Kaczorowska Kon, Agnieszka Konarzewska

Or.: A. Cap. Luzy O 30 KZKG XVII Spór o ogród z proboszczem kościoła św. Piotra w Gnieźnie 1442-1764, k. 46

119.

19 XI 1756, Gniezno

Teresa *Wiktoria* Wyganowska ksieni i konwent nadaje grunt i ogród przy kościele św. Piotra w wieczystą dzierżawę Benedyktowi i Zofii Chwiłowiczom.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć okrągła wyciśnięta przez papier

Podpisy: Wiktoria Wyganowska ksieni K G, Rozalia Łącka K, Świętosława Górzyńska K, Ludwinia Karszewska Konsyliarka, Klara Krasińska K, Bogumiła Bogusławska K, Salomea Sielnicka K, Katarzyna Zabłocka Konsyliarka, Magdalena Wilczyńska Kons, Konstancja Paruszevska Z, Jadwiga Kaczorowska Z, Agnieszka Konarzewska Z

Or.: A. Cap. Luzy O 30 KZKG XVII Spór o ogród z proboszczem kościoła św. Piotra w Gnieźnie 1442-1764, k. 47.

120.

2 III 1757, Gniezno

Kontrakt Teresy *Wiktorii* Wyganowskiej ksieni z cieślą Michałem Chochlewiczem na cięcie bloków drewnianych po łokci 20 długości.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: W.[iktoria] Wyganowska X K G

Uwaga: Dopisek najprawdopodobniej ręką Wyganowskiej: „na ten kontrakt daję złotych polskich trzydzieści 3”.

Or.: A. Cap. Luzy O 15 KZKG Generalia 1576-1820, k. 17

121.

7 VI 1757, Gniezno

Kontrakt Teresy *Wiktorii* Wyganowskiej ksieni i konwentu z Ludwikiem Szoborem majstrem na kopanie rudy w lesie gołąbkowskim, potwierdzenie odbioru 2 czerwonych złotych.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: W.[iktoria] Wyganowska X K G

Uwaga: Dokument pisany przez Wyganowską

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 70

122.

27 VI 1757, Woźniki

Kontrakt Teresy *Wiktorii* Wyganowskiej ksieni i konwentu z Wawrzyńcem i Jądwigą Łojewskimi na trzyroczną dzierżawę dóbr Woźniki.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Wiktoria Wyganowska ksieni konwentu gnieźnińskiego, Świętosława Górzyńska K, Lidwina Karszevska konsyliarka, Klara Krasieńska konsyliarka, Bogumiła Bogusławska K, Salomea Sielnicka K, Anna Złotnicka Z S K, Katarzyna Zabłocka K wikaria, Konstancja Paruszevska, Jądwiga Kaczorowska K, Agnieszka Konarzevska K

Or.: A. Cap. Luzy O 51 KZKG XXXVIII Majętność Woźniki 1575-1796, k. 125

123.

6 XI 1757, Gniezno

List ksieni Teresy *Wiktorii* Wyganowskiej do księda kanonika łowickiego Janickiego w sprawie wyrażenia zgody na ślub poddanej klasztoru z poddanym Kapituły Metropolitalnej.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć wyciśnięta na papierze na podkładzie z wosku

Podpis: Wiktoria Wyganowska ksieni konwentu g

Or.: A. Cap. Luzy O 24 KZKG XI Poddani 1583-1786, k. 16

124.

11 VII 1759, Gniezno

Kontrakt Teresy *Wiktorii* Wyganowskiej ksieni i konwentu ze Piotrem Płonczyńskim na trzyletnią dzierżawę dóbr Grotkowo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Wiktoria Wyganowska ksieni K G, Klara Krasieńska, Weronika Gorlewska, Eufrozyna Szelińska, Piotr Płonczyński

Or.: A. Cap. Luzy O 34 KZKG XX Majętność Grotkowo 1589-1798, k. 33

125.

23 V 1762, bez miejsca [Gniezno, Swarzędz]?

Anna *Teresa* Złotnicka klaryska potwierdziła odbiór prowizji należnej jej od starszych gminy żydowskiej w Swarzędzu.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Teresa Złotnicka zakonnica S M Klary Gn k

Uwaga: Dokument pisany jej ręką

Or.: A. Cap. Luzy O 31 KZKG XVIII Stosunki z Żydami gnieźnińskimi 1534-178, k. 45.

126.

20 VII 1762, Gniezno

Kontrakt Marianny *Klary* Krasieńskiej ksieni i konwentu ze Stanisławem Trąpczyńskim na jednoletnią dzierżawę dóbr Grotkowo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Klara Krasińska ksieni K G, Rozalia Łącka, Ludwinia Karszewska, Bogumiła Bogusławska, Salome Sielnicka, Magdalena Wilczyńska, Róża Szczytnicka, Agnieszka Konarzewska

Or.: A. Cap. Luzy O 34 KZKG XX Majętność Grotkowo 1589-1798, k. 40

127.

6 VIII 1763, Gniezno

Marianna *Klara* Krasińska ksieni z konwentem zezwala Mariannie Doruchowskiej na kupno domku stojącego na gruncie klasztoru.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Klara Krasińska ksieni konwentu G

Or.: A. Cap. Luzy O 32 KZKG XIX Grzybowo 1614-1833, k. 48.

128.

bez daty dziennej 1763, Gniezno

Kontrakt Marianny *Klary* Krasińskiej ksieni i konwentu z Janem Izbińskim na jednoroczną dzierżawę dóbr Gołąbki.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Klara K[rasińska] X K G Z M S K, Jan Izbinski

Uwaga: na verso: „Tego kontraktu nie aprobujemy jako z krzywdą WW. panien gnieznienskich uczynionego. Działo się w Gnieźnie podczas wizyty”.

Podpisy: X [ksiądz] Michał Stalkiewicz prowincjał, X [ksiądz] Karol Bonawentura Gorczyński sekretarz i asystent prowincyi

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 73

129.

26 II 1764, Gniezno

Kontrakt Marianny *Klary* Krasińskiej ksieni i konwentu z Olędrami na zasiedlenie pustkowi Ochodza.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczczę okrągłą wyciśnięta na papierze na ozdobnym kustosium

Podpisy: Klara Krasińska X K G Michał Izbinski miecznik sochaczewski i komisarz PKG.

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 74

130.

bez daty dziennej i miejsca 1764, [Gniezno?]

Kontrakt Marianny *Klary* Krasińskiej ksieni i konwentu z Antonim i Agnieszką Straszewskimi na trzyletnią dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Klara Krasińska ksieni K G, Ludwina Karszewska konsyliarka, Antoni Straszewski, Agnieszka Straszewska

Or.: A. Cap. Luzy O 48 KZKG XXXV Majętność Strzyżewo II: 1751-1793, k. 33

131.

21 VIII 1765, Gniezno

Rozalia *Konstancja* Paruszevska ksieni z konwentem przekazuje wójtowi grzybowskiemu sprawę uregulowania roszczeń finansowych i zezwala na sprzedaż domostwa Doruchowskiej.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Konstancja Paruszevska X K G

Uwaga: Dokument pisany przez ksienię

Or.: A. Cap. Luzy O 32 KZKG XIX Grzybowo 1614-1833, k. 58

132.

8 X 1765, Gniezno

Rozalia *Konstancja* Paruszevska ksieni z konwentem zezwala Janowi i Konstancji Kęcińskim na zakup domu stojącego na gruncie klasztoru w Kostrzynie.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Konstancja Paruszevska ksieni K G

Or.: A. Cap. Luzy 39 KZKG XXVI Kostrzyn i Strumiany IV: 1745-1766, k. 75

133.

16 X 1765, Kostrzyn

Kontrakt Marianny *Klary* Krasieńskiej ksieni i konwentu z Antonim i Małgorzatą Siekackimi na dzierżawę jednoroczną dwóch gościńców i browaru w Kostrzynie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: Klara Krasieńska X K G, Antoni Siekacki swoim i Małgorzaty swojej małżonki imieniem

Or.: A. Cap. Luzy 39 KZKG XXVI Kostrzyn i Strumiany IV: 1745-1766, k. 57.

134.

11 II 1766, Gniezno

Kontrakt Rozalii *Konstancji* Paruszevskiej ksieni i konwentu z mistrzem Krzysztofem Golesznerem na przetarcie bloków drewna z borów klarysek.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: K[onstancja] P[aruszevska] ksieni K G

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 78

135.

8 XI 1766, Gniezno

Marianna *Klara* Krasieńska ksieni potwierdza, że odebrała od archidiakona i oficjała gnieźnieńskiego sumę 124 zł i 18 gr za kawałki srebra i miedzi z połamanej monstrancji z kościoła w Strzyżewie sprzedane w Warszawie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: „Niżej podpisana swym i całego konwentu gnieźnieńskiego imieniem zeznaję”

Uwaga: Dalej dokument zniszczony, ubytek dolnej części karty, na której zapewne podpisy i być może pieczęć, gdyż na brzegu zachowane ślady po wosku.

Or.: A. Cap. Luzy O 48 KZKG XXXV Majętność Strzyżewo II: 1751-1793, k. 36

136.

5 VII 1768, bez miejsca [Gniezno]?

Kontrakt Marianny *Klary* Krasieńskiej ksieni na angaż Józefa Wockowskiego jako ekonomy dóbr Piekary, Obora, Winiary, Gołąbki, Krzyszczewo, Żerniki.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: Klara Krasieńska X K G

Or.: A. Cap. Luzy O 18 KZKG V Majętności. Generalia 1646-1834, k. 15

137.

24 VI 1768, Gniezno

Kontrakt Marianny *Klary* Krasieńskiej ksieni i konwentu z Antonim i Agnieszką Straszewskimi na trzyletnią dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Klara Krasieńska X K G Antoni Straszewski mp

Or.: A. Cap. Luzy O 48 KZKG XXXV Majętność Strzyżewo II: 1751-1793, k. 38

138.

2[3 lub 9] VII 1768, Gniezno

Kontrakt Marianny *Klary* Krasieńskiej ksieni i konwentu na dzierżawę dóbr Grotkowo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: Klara Krasieńska X K G

Or.: A. Cap. Luzy O 34 KZKG XX Majętność Grotkowo 1589-1798, k. 54

139.

30 VII 1768, Gniezno

Uгода Marianny *Klary* Krasieńskiej ksieni i konwentu w sprawie roszczeń dotyczących dzierżawy dóbr Grotkowo.

Papier, k. 2 j. polski

Podpis: Klara Krasieńska X K G

Or.: A. Cap. Luzy O 34 KZKG XX Majętność Grotkowo 1589-1798, k. 55.

140.

18 III 1770, Gniezno

Kontrakt Marianny *Klary* Krasieńskiej ksieni i konwentu z Kasprem Leinweberem mistrzem ciesielskim na wystawienie furty.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: Klara Krasieńska ksieni

Uwagi: Pod kontraktem informacja o wydatkach pieniężnych i w naturaliach do tej umowy najprawdopodobniej pisane przez księżkę Krasieńską

Or.: A. Cap. Luzy O 15 KZKG II Generalia 1576-1820, k. 23

141.

27 VI 1771, Gniezno

Kontrakt Katarzyny *Elżbiety* Rzeszotarskiej i konwentu z Antonim i Agnieszką Straszewskimi na trzyletnią dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Elżbieta Rzeszotarska X, Ludwina Karszewska K, Konstancja Paruszewska K, Klara Kasińska [!] K, Magdalena Wilczyńska K, Teresa Baranowska K W, Weronika Gorlewska K, Honorata Belęcka K, Brygida Zawadzka K, F.[ranciszka] Frezerówna K, Antoni Straszewski mp

Or.: A. Cap. Luzy O 48 KZKG XXXV Majętność Strzyzewo II: 1751-1793, k. 39

142.

27 VI 1771, Gniezno

Kontrakt Katarzyny *Elżbiety* Rzeszotarskiej i konwentu z Antonim i Agnieszką Straszewskimi na trzyletnią dzierżawę dóbr w Strzyżewie.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Elżbieta Rzeszotarska X, Antoni Straszewski mp

Or.: A. Cap. Luzy O 48 KZKG XXXV Majętność Strzyzewo II: 1751-1793, k. 40

143.

11 XI 1771, Gniezno

Katarzyna *Elżbieta* Rzeszotarska ksieni wydaje Katarzynie Wilczewskiej zgodę na budowanie się na gruncie klasztorным.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczęć okrągła wyciśnięta przez papier na zagięciu karty

Podpisy: Elżbieta Rzeszotarska X K G, trzymaną ręką Katarzyna Wilczewska

Or.: A. Cap. Luzy O 29 KZKG XVI Posiadłości ziemskie w Gnieźnie 1543-1772, k. 29

144.

16 XI 1772, Gniezno

Uгода Katarzyny *Elżbiety* Rzeszotarskiej ksieni i konwentu z Mateuszem Głowackim w sprawie tarcicy i drewna rżniętego na gruncie konwentu w Strzyżewie.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Elżbieta Rzeszotarska X K G, Mateusz Głowacki

Or.: A. Cap. Luzy O 48 KZKG XXXV Majętność Strzyzewo II: 1751-1793, k. 42

145.

27 VI 1772, Gniezno

Uгода Katarzyny *Elżbiety* Rzeszotarskiej ksieni i konwentu z Antonim Berkiem Gostyńskim co do dzierżawy dóbr Grodkowa z zaszych pretensji.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Elżbieta Rzeszotarska X K G, Klara Krasnienska [!], Antoni Berk Gostyński

Uwaga: Także podpisy dwóch przyjaciół Gostyńskiego, świeckich

Or.: A. Cap. Luzy O 34 KZKG XX Majętność Grotkowo 1589-1798, k. 97

146.

19 XI 1773, Gniezno

Uгода Katarzyny *Elżbiety* Rzeszotarskiej ksieni i konwentu z małżeństwem Siekackimi w sprawie wieczystego użytkowania przez klasztor pewnego ogrodu.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Elżbieta Rzeszotarska X K G, Antoni i Małgorzata Siekacka swoim i małżonki swojej imieniem mp

Or.: A. Cap. Luzy 39 KZKG XXVI Kostrzyn i Strumiany IV: 1745-1766, k. 95.

147.

21 X 1774, Gniezno

Katarzyna *Elżbieta* Rzeszotarska ksieni napisała do Jana Sztemborskiego w sprawie sprzedaży pewnego domu.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: W[ielmożna?] M[ości?] P[anna] życzliwa i w Bogu kochająca E[lżbieta] Rzeszotarska X K G

Uwaga: List pisany ręką ksieni; karta przycięta zarówno w szerokości, jak i długości

Or.: A. Cap. Luzy O 32 KZKG XIX Grzybowo 1614-1833, k. 67

148.

4 VI 1775, bez miejsca [Gniezno?]

Marianna *Klara* Krasieńska ksieni potwierdza odbiór prowizji od 1000 zł jako dochodu na przyszły rok 1776.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: Klara Krasnienska [!] Z S M K

Uwaga: Pod aktem: „Ja niży na podpisie zeznaję tym skrypsem jakom odebrała z konwentu prowi-
zycją od tysiąca złotych polskich złotych piędziesiąt diko 50 na rok przyszły to jest 1776 na S Jan
Krzyciel [!] należącą odebrałam w roku 1775 dnia 4 czerwca w potrzebie na co się podpisuje własną
ręką”

Or.: A. Cap. Luzy O 22 KZKG IX Rachunki, pokwitowania 1573-1834, k. 48

149.

5 VIII 1776, Gniezno

Marianna *Klara* Krasieńska ksieni i konwent daje Walentemu Gabryskowi trzyletni kontrakt na mieszkanie w Krzyszczewie w zamian za czynsz w wysokości 100 i 120 tynfów na kolejny rok.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: K[lara] K[rasińska] X K G

Or.: A. Cap. Luzy O 42 KZKG XXXIX Majętność Krzyszczewo 1611-179, k. 17

150.

18 I 1778, Gniezno

Anna *Teresa* Baranowska ksieni i konwent ogłaszają nowe prawo dla wsi Miniszewo.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć okrągłą odcisnięta na papierze na ozdobnym kustodium

Podpisy: Teres Baranowska ksieni K G, Klara Kraszińska konsyliarka, Magdalena Wilczyńska konsyliarka, Elżbieta Rzeszotarska eks ksieni K, Weronika Gorlewska wikaria i K, Honorata Bełęcka K, Eufrozyna Szeliska K, Franciszka Frezerówna K, Jozafata Rokossowska K, Zofia Kraszkowska K
Or.: A. Cap. Luzy O 44 KZKG XXXI Majętność Miniszewo II: 1725-1795, k. 48

151.

25 VI 1779, Grotkowo

Kontrakt Anny *Teresy* Baranowskiej ksieni i konwentu z Jaraczewskimi na trzyletnią dzierżawę dóbr Grotkowo.

Papier, k. 2, j. polski

Podpisy: Teresa Baranowska ksieni K G, Elżbieta Rzeszotarska, Eufrozyna Szeliska, Zofia Kraszkowska, Konstancja Jaraczewska

Or.: A. Cap. Luzy O 34 KZKG XX Majętność Grotkowo 1589-1798, k. 71

152.

17 IV 1782, Gniezno

Kontrakt Katarzyny *Elżbiety* Rzeszotarskiej ksieni z Warzyńcem Wietrzyńskim na palenie potażu na użytek konwentu w lasach gołąbkowskich.

Papier, k. 1 polski

Podpis: Elżbieta Rzeszotarska X K G mp

Or.: A. Cap. Luzy O 33 KZKG XX Majętności Gołąbki, Piszcz, Łomno, Ochodza 1602-1801, k. 85

153.

24 VII 1785, Gniezno

Kontrakt Katarzyny *Elżbiety* Rzeszotarskiej ksieni z malarzem Ignacym Ocieszalskim na prace w kaplicy.

Papier, k. 1 polski

Podpis: Elżbieta Rzeszotarska X K G mp

Or.: A. Cap. II 865 Renowacja kaplicy klarysek 1766-1785, k. 5

154.

21 X 1787, Gniezno

Ewa *Zofia* Kraszkowska ksieni prosi Kapitułę Metropolitalną o zgodę na dalsze pobieranie drewna opałowego z lasu Jezierzach.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: Z[ofia] Kraszkowska X K G

Uwaga: Pisany ręką Kraszkowskiej. Dokument w kopercie z pieczęcią okrągłą odcisniętą w czerwonym wosku

Or.: A. Cap. Luzy O 27 KZKG XIV Listy 1696-1800, k. 5

155.

1 III 1788, Gniezno

Uгода Ewy *Zofii* Kraszkowskiej ksieni i konwentu z księdzem Michałem Józefem Neringiem proboszczem kcyńskim na mocy której przejął on od konwentu prawa do dziesięciny z ról kcyńskich.

Papier, k. 1, j. polski

Podpisy: Zosia Kraszkowska X K G, Michał Jozef Nering mp

Or.: A. Cap. Luzy O 28 KZKG XV Dziesięcina z Kcyni 1418-1799, k. 79

156.

10 VII 1797, Gniezno

Kontrakt Ludwiki *Franciszki* Frezerówny ksieni i konwentu z Kazimierzem Liszowskim mistrzem ciesielskim na wykonanie prac w klasztorze.

Papier, k. 2, j. polski

Podpis: Franciszka Frezerówna ksieni K G

Or.: A. Cap. Luzy O 32 KZKG XIX Grzybowo 1614-1833, k. 79

157.

25 V 1809, Gniezno

List Rozalii *Serafiny* Zagajewskiej ksieni klarysek do kanonika gnieźnieńskiego, prokuratora kapituły metropolitalnej Marcina Dunina z podziękowaniem za projekt rozłożenia na cztery raty sumy 752 zł.

Papier, k. 1, j. polski

Ślady po pieczęci lakowej na papierze

Podpis: Serafina Zagajewska X K G

Uwaga: List pisany przez ksienię

Or.: A. Cap. Luzy O 19 KZKG VI Kompetencje 1777-1824, k. 11

158.

6 VII 1809, Gniezno

List Rozalii *Serafiny* Zagajewskiej ksieni klarysek do kanonika gnieźnieńskiego, prokuratora kapituły metropolitalnej Marcina Dunina z informacją o tym, że nie może zapłacić raty 188 zł polskich długu, bo musiała zapłacić podatek podymny.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć lakowa odcisnięta na papierze, zachowana szczątkowo

Podpis: Serafina Zagajewska X K G

Uwaga: pisany przez ksienię

Or.: A. Cap. Luzy O 19 KZKG VI Kompetencje 1777-1824, k. 12

159.

10 VIII 1809, Gniezno

List Rozalii *Serafiny* Zagajewskiej ksieni klarysek do kanonika gnieźnieńskiego, prokuratora kapituły metropolitalnej Marcina Dunina z informacją o przesłaniu 20 talarów na poczet długu.

Papier, k. 2, j. polski

Pieczęć lakowa odcisnięta na papierze, zachowana szczątkowo

Podpis: Serafina Zagajewska X G

Uwaga: List pisany przez ksienię

Or.: A. Cap. Luzy O 19 KZKG VI Kompetencje 1777-1824, k. 13

160.

17 XI 1809, Gniezno

List Rozalii *Serafiny* Zagajewskiej ksieni klarysek do kanonika gnieźnieńskiego, prokuratora kapituły metropolitalnej Marcina Dunina z informacją o zapłacie podwójnego podatku podymnego i informacji o przesłaniu zaległej raty 188 zł polskich.

Papier, k. 1, j. polski

Pieczęć lakowa odcisnięta na papierze, zachowana szczątkowo

Podpis: Serafina Zagajewska X K G

Uwaga: pisany przez ksienię

Or.: A. Cap. Luzy O 19 KZKG VI Kompetencje 1777-1824, k. 10

161.

bez daty, między 1831-1833, Gniezno

Róża *Aniela* Zagajewska ksieni potwierdza odbiór komornego od stolarza Adamkiewicza 25 sierpnia 1831, 10 lipca 1832, 20 lutego 1833, 6 października 1833.

Papier, k. 1, j. polski

Podpis: A[niela] Zagajewska X K G

Or.: A. Cap. Luzy O 22 KZKG IX Rachunki, pokwitowania 1573-1834, k. 66

REFERENCES / BIBLIOGRAFIA**Źródła**

Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie

A Cap. Luzy Kapituła Metropolitalna O 14-52.

ACap. II 865 Renowacja kaplicy klarysek 1766-1785.

Dyplomy Gnieźnieńskie

ZKG 3 Księgi wszystkich spraw konwentu gnieźnieńskiego zakonu S. Klary. To jest katalog wszystkich sióstr zakonnych w tym klasztorze od pamięci ludzkiej profesowanych żywych i zmarłych. Przytem inwentarz wszystkich dóbr prowentów także i przywilejów

tegoż klasztoru za urzędu Wielebnej w Chrystusie Panny, Panny Doroty Bromierskiej, na ten czas Księżnej tegoż klasztoru (acz niegodnej) uczynione, i pilnie pisane w roku pańskim 1609.

Archiwum Franciszkanów w Krakowie

Karwacki Alojzy, *Materiały do historii konwentów franciszkańskich Prowincji Polskiej*, t. 9, Essen-Gdańsk 1999.

Karwacki Alojzy, *Sławniejsi franciszkanie w Polsce. Ich życiorysy i dzieła*, Kraków 1922, msp.

Źródła drukowane

Klasztory karmelitanek bosych w Polsce, na Litwie i Rusi, t. 1-4, wyd. R. Kalinowski, Kraków 1900-1904.

Kronika bernardynek lubelskich 1618-1885, oprac. i wyd. A. Szylar, Lublin 2009.

Kronika wielkopolska, w: *Monumenta Poloniae Historica*, s.n., t. 7, wyd. B. Kürbis, Warszawa 1970.

Ney Karol, *Kronika zakonnic klasztoru św. Klary w Gnieźnie i żywot Jolanty*, Leszno 1843.

Pisma Święci Franciszek i Klara z Asyżu wydanie łacińsko-polskie, Kraków-Warszawa 2002.

Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski, t. 1, wyd. I. Zakrzewski, Poznań 1877.

Opracowania

Atlas historyczny Polski. Wielkopolska w drugiej połowie XVI wieku, cz. 2: Komentarz. Indeksy, red. K. Chłapowski, M. Słoń, Warszawa 2017.

Borkowska Małgorzata, *Łatanie pamięci (czyli rzecz o klasztornej kronikarstwie retrospektywnym)*, „Znak”, 47 (1995) s. 103-110.

Borkowska Małgorzata, *Nieznana autorka norbertańska z końca XVI wieku*, „Nasza Przyszłość”, 99 (2003) s. 165-213.

Borkowska Małgorzata, *Reforma potrydencka w klasztorze w Strzelnie*, „Nasza Przyszłość”, 100 (2004) s. 206-217.

Borkowska Małgorzata, *Leksykon zakonnic polskich epoki przedrozbiorowej*, t. 1: *Polska Zachodnia i Północna*, Warszawa 2004.

Dzieje Gniezna, red. J. Topolski, Poznań 1976.

Dyplomatyka staropolska, red. T. Jurek, Warszawa 2015.

Formanowicz Leon, *Katalog druków polskich XVI-go wieku Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie*, Poznań 1930.

Formanowicz Leon, *Katalog inkunabułów Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie*, z. 1, Poznań 1939.

Gąsiorowska Patrycja, *Skład osobowy klasztoru Klarysek w Krakowie do końca XVIII wieku*, Kraków 2005.

Glombiowski Karol, Szwejkowska Helena, *Książka rękopiśmienna i biblioteka w starożytności i średniowieczu*, Warszawa 1968.

Gwóźdź Jolanta, *Kultura pisma i książki w żeńskich klasztorach dawnej Rzeczypospolitej XVI-XVII w.*, Katowice 2015.

Jasiński Kazimierz, *Przemysł*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. 28, Kraków-Warszawa, 1984-1985, s. 730-733.

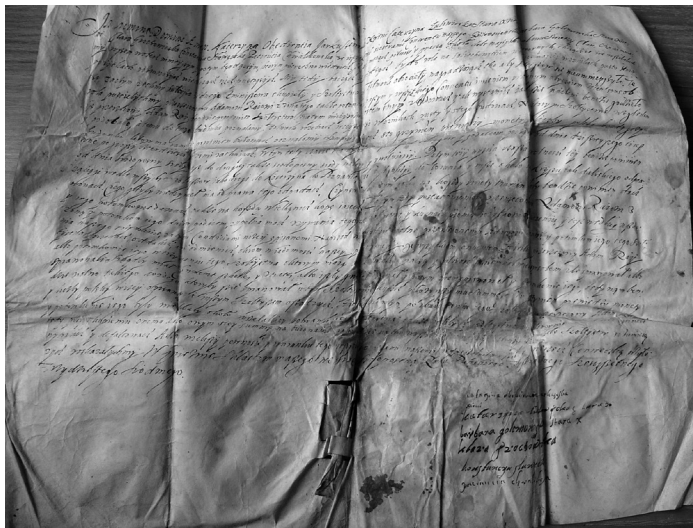

- Joskowski Zbigniew, *Katalog starych druków biblioteki franciszkanów w Gnieźnie*, Bani-no 2015.
- Katalog poloników XVI wieku Biblioteki Jagiellońskiej*, t. 1, red. M. Malicki, E. Zwino-grodzka, Kraków 1992.
- Koczerska Maria, *Kancelarie i dokumentacja kościelna*, w: *Dyplomatyka staropolska*, red. T. Jurek, Warszawa 2015, s. 339-388.
- Korytkowski Jan, *Pralaci i kanonicy katedry metropolitalnej od 1000 roku aż do dni na-szych podług źródeł archiwalnych*, t. 1, Gniezno 1883.
- Mączyński Maciej, *Językowy obraz XVII-wiecznego klasztoru sióstr norbertanek w Kra-kowie na Zwierzyńcu*, Kraków 2005.
- Michalski Maciej, *Błogosławiona Jolenta – refleksja historyczno-hagiograficzno-histo-riozoficzna*, w: *Franciszkanie konwentualni i klaryski w Wielkopolsce od XIII do XIX wieku*, red. T. Janiak i D. Stryniak, Gniezno 2006, s. 71-82.
- Michalski Maciej, *Kobiety i świętość w żywotach księżnych polskich*, Poznań 2004.
- Ożóg Krzysztof, *Przemysł*, w: *Piastowie. Leksykon biograficzny*, red. S. Szczur, K. Ożóg, Kraków 1999, s. 154-161.
- Pietsch Theophila, *Zur Geschichte des Breslauer Klarenstiftes im Mittelälder*, Breslau 1937.
- Pasiel Stanisław, *Zespół klasztorny franciszkanów i klarysek w Gnieźnie*, Gniezno 2005.
- Pawlak Ireneusz, *Graduał klarysek gnieźnieńskich z 1418 roku jako dokument kultury muzycznej Gniezna*, „Nasza Przeszłość”, 24 (1966) s. 135-141.
- Pax et bonum. Skarby klarysek krakowskich. Katalog wystawy*, red. A. Włodarek, Kraków 1999.
- Piech Zenon, *Średniowieczne pieczęcie tynieckie*, w: *Benedyktyni tynieccy w średniowie-czu. Materiały z Sesji Naukowej Wawel-Tyniec 13-15 X 1994*, red. K. Żurowska, Ty-niec 1995, s. 121-140.
- Przybyłowicz Olga Miriam, *Wizytacje klasztoru klarysek w Gnieźnie z lat 1595-1598, w: O rzeczach minionych. Scripta rerum historicarum Annae Rutkowska-Płachcińska oblata*, red. M. Młynarska-Kaletynowa, J. Kruppé, Warszawa 2006, s. 247-280
- Przybyłowicz Olga Miriam, *Archiwalia proveniencji zakonnej diecezji krakowskiej w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy we Lwowie*, „Studia Źródłoznawcze”, 49 (2011) s. 117-125.
- Przybyłowicz Miriam Olga, *Archiwalia klarysek gnieźnieńskich w Archiwum Archidiece-zji Gnieźnieńskiej, cz. 1: Sprawozdanie z kwerendy w dniach 29-31 VIII 2012 r.*, „He-reditas Monasteriorum”, 1 (2012) s. 456-462.
- Przybyłowicz Miriam Olga, *Archiwalia klarysek gnieźnieńskich w Archiwum Archidiece-zji Gnieźnieńskiej, cz. 2: Sprawozdanie z kwerendy w dniach 9-12 VII 2013 r.*, „Here-ditas Monasteriorum”, 3 (2013) s. 552-569.
- Przybyłowicz Miriam Olga, *„Pamięć oblóczyn kożdy probantki”. Ceremonia oblóczyn w świetle rękopisu Modus suscipiendi novitias ad habitum S. Clarae z 1600 r. z klasz-toru klarysek gnieźnieńskich*, „Hereditas Monasteriorum”, 3 (2013) s. 179-194.
- Przybyłowicz Miriam Olga, *Reguła zakonna jest wozem do nieba. Realia życia w klaszto-rach klarysek w Małopolsce, Wielkopolsce i na Śląsku*, Warszawa 2016.
- Przybyłowicz Miriam Olga, *Rękopis Księgi wszystkich spraw Konwentu Gnieźnieńskiego zakonu S. Klary [...] pilnie pisane w roku pańskim 1609 i jego zawartość*, „Hereditas Monasteriorum”, 7 (2016) s. 247-263.
- Przybyłowicz Olga Miriam, *Źródła rękopiśmienne z klasztoru klarysek gnieźnieńskich w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie. Stan wiedzy, prezentacja spuścizny i moż-liwości badawcze*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 112 (2019) s. 317-336.

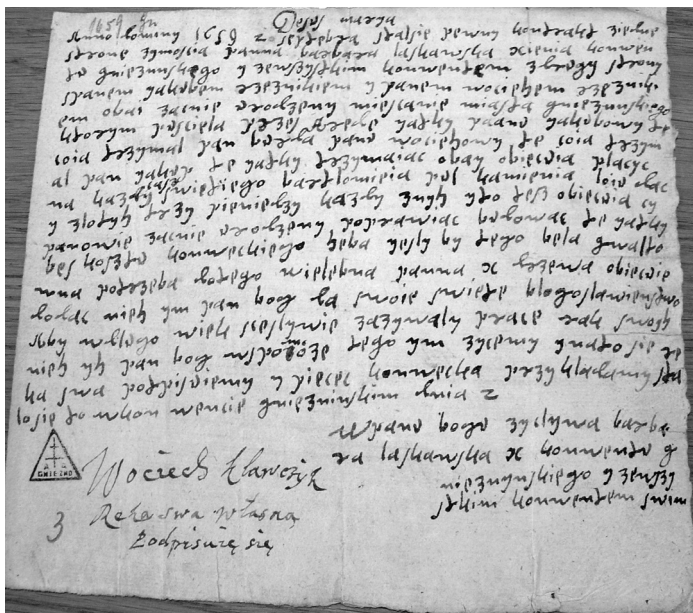
- Roguski Jakub, *Pieczerce herbowe książąt Sanguszków od XVI do XVIII w.*, w: *Dawne pieczerce. Typologia – metody badań – interpretacje*, red. Z. Piech, Warszawa 2015, s. 435-476.
- Rył Jadwiga, *Katalog rękopisów biblioteki katedralnej w Gnieźnie*, „Archiwa, Biblioteki, Muzea Kościelne”, 45 (1982) s. 5-201.
- Rył Jadwiga, *Archiwum i biblioteka w Katedrze Gnieźnieńskiej*, Gniezno 1994.
- Sawicki Witold, *Błogosławiona Jolenta: życia i dzieje kultu, Niepokalanów 1980. Słownik historyczno-geograficzny województwa poznańskiego w średniowieczu*, cz. 1, z. 3, red. A. Gąsiorowski, Wrocław 1986.
- Szylar Anna, *Liczba zakonnic, skład osobowy i rotacja na urzędach w klasztorze benedyktynek w Sandomierzu w latach 1615-1903*, „Nasza Przeszłość”, 102 (2004) s. 287-352.
- Targosz Karolina, *Piórem zakonnic. Kronikarki w Polsce XVII w. o swoich zakonach i swoich czasach*, Kraków 2002.
- Trzcziński Tadeusz, *Katalog rękopisów biblioteki kapitulnej w Gnieźnie aż do początku XVI w.*, „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego”, 35 (1910) s. 169-320.
- Urban Waław, *Stan oświecenia duchowieństwa krakowskiego w wiekach XVI-XVIII*, „Przegląd Historyczny”, 74 (1983) z. 3, s. 509-515.
- Wiszewski Przemysław, *Opactwo benedyktynek w Legnicy (1348/1349-1810). Struktura, funkcjonowanie, miejsce w społeczeństwie*, Poznań-Wrocław 2003.
- Wiszewski Przemysław, *Średniowieczna śląska pieczerce klasztorna jako środek przekazu informacji (XIII-1. połowa XVI w.)*, w: *Pieczerce w Polsce średniowiecznej i nowożytniej. Zbiór studiów*, red. P. Dymmel, Lublin 1998, s. 11-29.
- Wojciechowski Leszek, *Pieczerce zakonu paulinów w Polsce do 1630 roku*, w: *Pieczerce w Polsce średniowiecznej i nowożytniej. Zbiór studiów*, red. P. Dymmel, Lublin 1998, s. 39-53.
- Wojtkowski Julian, *Rekonstrukcja drugiego zeszytu katalogu inkunabułów Biblioteki Kapitulnej w Gnieźnie księdza Leona Formanowicza*, Lublin 1969.
- Wójcik Marek L., *Pieczerce cystersów jemiełnickich do połowy XVI wieku (z zespołu Rep. 85 Archiwum Państwowego we Wrocławiu)*, w: *Pieczerce w Polsce średniowiecznej i nowożytniej. Zbiór studiów*, red. P. Dymmel, Lublin 1998, s. 32-37.

Netografia

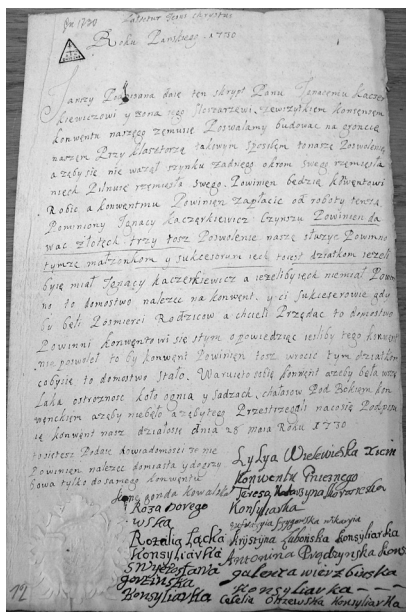
Kartoteka słownika języka polskiego XVII i 1. połowy XVIII wieku.

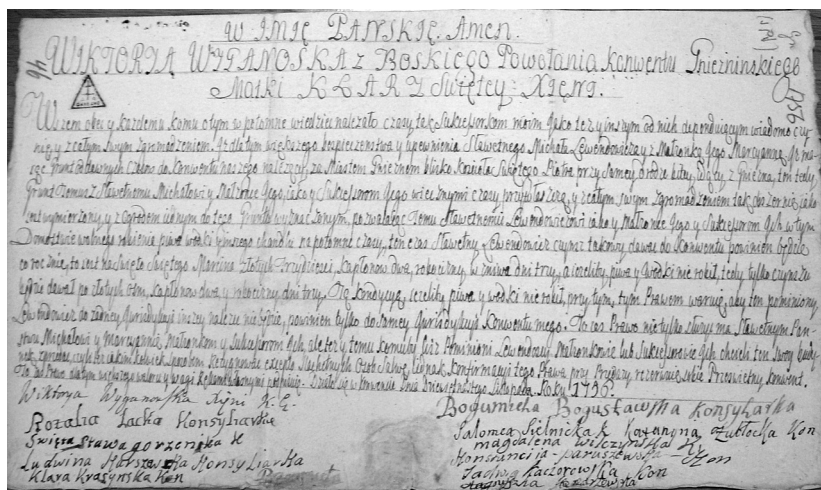
II. 1. AAG Dyplomy Gn nr 886. 25 lutego 1637 r. Katarzyna Obediencja Arkuszewska/Jarkuszewska ksieni wraz z konwentem nadaje Adamowi Rajowi sołectwo w Woźnikach (fot. Olga Miriam Przybyłowicz)

II. 2. AAG A. Cap. Luzy O 29 KZKG XVI Posiadłości ziemskie w Gnieźnie 1543–1772, k. 3. 20 września 1659. Kontrakt Barbary Kunegundy Łaskawskiej/Laskowskiej ksieni i konwentu z Jakubem rzeźnikiem i Wojciechem Klawczykiem rzeźnikiem na dzierżawę jatek mięsnych w Gnieźnie (fot. Olga Miriam Przybyłowicz)

II. 3. AAG A. Cap. Luzy O 29 KZKG XVI Posiadłości ziemskie w Gnieźnie 1543–1772, k. 12. 28 maja 1730. Teresa Lilia Wielowiejska ksiieni i konwent zezwalają Ignacemu Kaczerkiewiczowi na budowę domu na gruncie klasztoru (fot. Olga Miriam Przybyłowicz)

II. 4. AAG A. Cap. Luzy O 30 KZKG XVII Spór o ogród z proboszczem kościoła św. Piotra w Gnieźnie 1442–1764, k. 46. 19 listopada 1756. Teresa Wiktoria Wyganowska ksiieni i konwent nadaje grunt i ogród przy kościele św. Piotra w wieczystą dzierżawę Michałowi i Mariannie Lewandowiczom (fot. Olga Miriam Przybyłowicz).

**DOCUMENTS AND DIPLOMAS OF THE POOR CLARES CONVENT
IN GNIEZNO. METHODS OF AUTHENTICATING DOCUMENTS
IN THE PRACTICE OF THE CONVENT OF ST. CLARE. INVENTORY**

Abstract

The aim of this article is to present and analyse the original files and parchment diplomas of the Poor Clares of Gniezno as regards office practice, including the methods of authenticating documents in the monastery and the degree of literacy of the nuns themselves. The documents are held by the Archdiocese Archives in Gniezno. The material and topical division of archives was also presented. The query covered parchment diplomas from the Gniezno Diplomas collection and documents from loose files kept in the AKM – A Cap section. The loose files - are over 2,500 units and over 4,000 cards. 161 originals were selected, including three parchment diplomas. All of them are included in the Appendix.

Documents were authenticated by signatures and/or stamping a seal by paper or on paper. Two types have survived – one with a pointed-oval shape, indicating the medieval provenance of the seal, which has analogies to the well-known stamps of other female monasteries, e.g. Poor Clares in Skala and Cracow. The second type is a round stamp that began to appear on documents from the second decade of the 18th century.

The dominant language is Polish, moreover, there are individual files written in Latin – mainly letters to clergy, but also to laypeople. Eight material categories were distinguished: contracts – the largest part of the collection – 77, settlements – 25, postings – 16, letters – 11, confirmations – 8, certificates – 7, permits – 7, others – 10. They were authenticated by 31 abbesses. In the 17th century, two superiors prepared individual files themselves, because we are dealing with the identification of hands thanks to their signatures. On the other hand, there are seven such cases in the next century, and one in the 19th century. In addition, two documents were prepared by a sister who served as a secretary in the first half of the 18th century, and one by a regular nun in 1762. It should be assumed that the remaining documents came from the hand of public writers, prosecutors of the monastery of the Poor Clares or Franciscans from the nearby Gniezno convent, with which the sisters maintained – as is clear from the records of monastics and provinces – good relations.

Keywords: Poor Clares; Gniezno; parchments; diplomas; documentation; archives, inventory

Translated by Grzegorz Knyś